Debreceni Egyetem Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola kiadványai / Series of Doctoral School of Management and Business - University of Debrecen

II. NEMZETKÖZI DOKTORANDUSZ KONFERENCIA

II. INTERNATIONAL SCIENTIFIC DOCTORAL STUDENT CONFERENCE 2026

ABSTRACTS

DEBRECEN
2026

SCIENCE JUBILEE 2026

MTA BICENTENARY OF THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

UNIVERSITY of DEBRECEN

Doctoral School of Management and Business

II. INTERNATIONAL SCIENTIFIC DOCTORAL STUDENT CONFERENCE 2026

ABSTRACTS

EDITORS:

DR. KRISZTINA DAJNOKI - DR. LAURA MIHÁLY-KARNAI - DR.DÁNIEL FRÓNA - ENIKŐ KISSNÉ PAPP

University of Debrecen

Economics and Business

2026

SERIES OF DOCTORAL SCHOOL OF MANAGEMENT AND BUSINESS - UNIVERSITY OF DEBRECEN

SERIES EDITOR:
DR. KRISZTINA DAJNOKI

II. INTERNATIONAL SCIENTIFIC DOCTORAL STUDENT CONFERENCE - ABSTRACT

EDITORS:

DR. KRISZTINA DAJNOKI
DR. LAURA MIHÁLY-KARNAI
DR. DÁNIEL FRÓNA
ENIKŐ KISSNÉ PAPP

PUBLISHED BY:

UNIVERSITY OF DEBRECEN
FACULTY OF ECONOMICS AND BUSINESS
138 BÖSZÖRMÉNYI ST.
4032 DEBRECEN
HUNGARY
WWW.ECON.UNIDEB.HU

AGUNG PRASETYO

Global Research Trends on Sustainable Mining: A PRISMA-Based Bibliometric Review

The mining sector holds a crucial position in economic development and in providing essential raw materials for infrastructure, industrial production, and the global shift toward cleaner energy systems. At the same time, mining companies are increasingly expected to embed sustainability principles into strategic planning and operational decisions. This study conducts a bibliometric and systematic assessment of how sustainable business strategy (SBS) has evolved within the mining industry, highlighting key trends and research gaps. Applying the PRISMA approach, data were gathered from Scopus and Web of Science, resulting in 3,085 records, with 714 used for bibliometric analysis and 198 influential articles examined for gap identification. Using VOSviewer and Biblioshiny, the study maps collaboration networks, thematic patterns, and emerging scholarly directions. Four major research streams and four core thematic pillars are identified, showing a shift from compliance-driven sustainability toward strategic transformation shaped by ESG demands, decarbonization, and energy-transition policies.

ARANY MÁRIÓ

Digitális készségigények és kompetencia-ellátottság a hazai fehérgalléros munkaerőpiacon

A kutatás a magyarországi fehérgalléros munkaerőpiac (ISCO 1–4 főcsoport) digitális keresleti trendjeit (Cedefop Skills-OVATE), valamint az aggregált szintű munkaerőállomány digitális készségeinek változását vizsgálja. A statisztikai eredmények alátámasztják, hogy 2022 és 2025 között a munkakörök betöltéséhez elvárt összes készséghez viszonyított digitális készségek aránya statisztikailag szignifikáns, de gyakorlati szempontból marginális növekedést mutatott (20,16%-ról 21,43%-ra, $p=0,009$), míg a digitális készségek álláshirdetésekben történő említése 52,50%-ról 62,00%-ra nőtt ($p<0,001$).

Az ismételt méréses ANOVA teszt alátámasztja az időhatás szerepét (Év főhatás: $p<0,001$, $Eta^2=0,312$), tehát a vizsgált időszakban a digitális belépési küszöb és elvárás a vezetők, a szakemberek, a technikusok, a segédszakemberek, valamint az irodai kisegítő munkatársak körében is párhuzamosan emelkedett (Év * ISCO interakció, $p = 0,224$), miközben a munkahely betöltéséhez szükséges tényleges digitális készségek aránya mérsékelten nőtt.

A 2025-re 62%-ot elérő, szellemi szektorokon átívelő digitális készségelvárás differenciált hazai munkaerőkínálattal találkozott. Míg a diplomások túlnyomó többsége (87,75%) rendelkezik legalább alapszintű digitális kompetenciával, a középfokú végzettségűek körében ez az arány mindössze 51,86%. E két párhuzamos tendencia – a digitális toborzási szűrők általánossá válása, illetve a középfokú végzettségűek alacsonyabb digitális felkészültsége – együttesen felvetheti a strukturális kompetenciahiány kialakulásának veszélyét elsődlegesen az irodai támogató és technikai munkakörökben.

BÁCS ZALÁN MIHÁLY

Fiatalpercek és piaci érték: a DVSC játékosainak szerepeltetési trendjei az NB I-ben (2021/22–2025/26)

A tanulmány a Debreceni Vasutas Sport Club (DVSC) játékperc-felhasználását vizsgálja az NB I 2021/22 és 2025/26 közötti öt idényében, különös tekintettel a fiatal hazai labdarúgókra. Négy kérdésre keresünk választ: hogyan alakult a hazai, a fiatal hazai és a saját nevelésű játékosok játékideje; teljesítette-e a klub a Magyar Labdarúgó Szövetség (MLSZ) játékpercalapú ösztönzőinek feltételeit; hogyan függött össze a játékidő a piaci értékkel és a transzferbevételekkel; és milyen szinten szerepeltek 2026 októberében a DVSC-nél fiatalként nevezett hazai játékosok. A leíró elemzés mind a 165 bajnoki mérkőzés percre pontos, az MLSZ adatbankjából összeállított adatain és Transfermarkt-adatokon alapul. A hazai játékosok percaránya 80,5%-ról (2021/22) 55,5–57,2%-ra esett (2022/23–2024/25), majd 71,5%-ra nőtt (2025/26), a fiatal hazai játékosoké idényenként 4,9–15,0% volt. 2022/23-ban a fiatalfeltétel teljesülése a szabály olvasatán múlik (mérkőzésszám szerint épphogy teljesült, játékidő szerint nem), a 2025/26-ban bevezetett, mérkőzésszintű előírást viszont a klub minden mérkőzésen teljesítette. A fiatal játékosok piaci értékének változása együtt járt a játékpercek változásával ($n = 9$ játékos-idény; Spearman-féle $\rho = 0{,}75$), a 2021/22–2025/26-os ismert transzferbevétel 59,7%-a pedig két, a DVSC-nél fiatalként szerepelt játékoshoz kötődött. A legalább 450 fiatalpercet kapott hét játékos közül öt 2026 októberében élvonalbeli csapatban szerepelt.

BAGDÁCS PÉTER

Azonos méret, eltérő jövedelmezőség? Magyar, román és szlovák élelmiszeripari KKV-k összehasonlító vizsgálata

A vállalati jövedelmezőség értékelésekor a vállalatméret gyakori viszonyítási alap, a méret és a teljesítmény kapcsolata azonban az eltérő gazdasági környezet miatt országonként különbözhet. A kutatás célja annak feltárása, hogy az azonos méretkategóriába tartozó magyar, román és szlovák élelmiszeripari mikro-, kis- és középvállalkozások eszközarányos jövedelmezősége között kimutathatók-e különbségek. Az elemzés az EMIS adatbázisából származó, 1829 vállalkozás 2020–2024 közötti, összesen 9145 éves adatát tartalmazó kiegyensúlyozott panelre épül. Az ország és a vállalatméret együttes szerepét véletlen hatású panelmodellel, ország–méret interakciókkal és korrigált páronkénti összehasonlításokkal vizsgálom. Az elsődleges eredményváltozó az eszközarányos jövedelmezőség, az eredmények érzékenységét pedig az árbevétel-arányos és a sajáttőke-arányos jövedelmezőség alkalmazásával is értékelem. Az eredmények szerint a mikrovállalkozások esetében nem igazolható szignifikáns országkülönbség. A román kisvállalkozások becsült eszközarányos jövedelmezősége meghaladja a magyar kisvállalkozásokét, míg a román középvállalkozások értéke a magyar és a szlovák középvállalkozásokénál is magasabb. Az ország és a méretkategória közötti interakció együttesen szignifikáns, ami arra utal, hogy a méret szerinti jövedelmezőségi különbségek nem azonos módon alakulnak a három országban. A vizsgálat eredményei arra hívják fel a figyelmet, hogy a vállalati teljesítmény összehasonlításakor a méret mellett a gazdasági környezetet, a minta összetételét és a becslések bizonytalanságát is figyelembe kell venni. Ez megbízhatóbb alapot teremthet a vezetői értékeléshez és a nemzetközi benchmarkinghoz.

BÁLINT PÉTER LEVENTE

Mesterséges intelligencia használati trendek és digitális felkészültség az európai feldolgozóiparban

A mesterséges intelligencia (MI) egyre több európai feldolgozóipari vállalat működésében jelenik meg, elterjedtsége és felhasználási módja azonban országonként jelentősen eltér. Az MI-használat megértéséhez nem elég csupán az elterjedtséget vizsgálni, hiszen számít, milyen más digitális technológiákat alkalmaznak a vállalatok, mire használják azokat, és milyen akadályok fékezik meg azok bevezetését. Az MI nem elszigetelten működik, hanem a vállalatok tágabb digitális környezetébe illeszkedik. Az Eurostat értelmezésében ezt a környezetet a digitális intenzitási index (DII) foglalja össze. Ez a tizenkét indikátorból álló összetett index kényelmes összegzést adhat, de elfedheti, hogy összetevői eltérő irányba mozognak, és nem egyformán kapcsolódnak a vállalati teljesítményhez. Az MI ebben a keretben kettős szerepet tölt be, egyrészt a DII egyik eleme, másrészt önálló, többdimenziós jelenség, amelyet a digitális technológiák típusa, a felhasználási célok és a bevezetési korlátok együtt írnak le. Az előadás ezt a kettősséget vizsgálja az index összetevőinek felbontásával, mit is mutatnak külön, és mi derül ki, ha a hozzáadott értékhez vagy a termelékenységhez viszonyítjuk őket. Különösen tanulságosak lehetnek azok az országok, amelyek hasonló indexértéket érnek el, de összetevőikben és teljesítményükben eltérnek egymástól. Mindez segíthet megérteni, hogyan mérhető és értékelhető a feldolgozóipari vállalatok digitális felkészültsége.

BALLA JÁNOS

Vállalati teljesítménymérés az informatikai KKV-k körében: szisztematikus szakirodalmi áttekintés

A vállalati teljesítménymérés az utóbbi évtizedekben egyre hangsúlyosabb szerepet kapott, annak köszönhetően, hogy a vállalatok igyekeznek folyamataikat optimalizálni, eredményeiket és versenyképességüket javítani, mérőszámaikat pedig stratégiai céljaikkal összefüggésbe hozni, ezáltal hozzájárulva a vezetői döntések megalapozottságához.

A tanulmány szisztematikus szakirodalmi áttekintés, amely a PRISMA-irányelveket követi. Az előadás célja, hogy három dimenziót egyesítve feltárja a releváns szakirodalom alapján az informatikai szektor kis- és középvállalkozásaiban alkalmazott teljesítménymérési gyakorlatokat.

BÁRCZI BENCE

Mind the gap: An integrated TPB–VBN model of sustainable fashion consumption in Hungary

The fashion industry is one of the most environmentally burdensome sectors, yet consumers' positive attitudes towards sustainable clothing rarely translate into purchases. This attitude–behaviour gap is especially relevant in price-sensitive markets such as Hungary, where empirical evidence remains fragmented and mostly descriptive. This study aims to explain Hungarian consumers' sustainable fashion purchase intention and behaviour by integrating the Theory of Planned Behaviour (TPB) and the Value–Belief–Norm (VBN) theory, and to identify the barriers that weaken the link between intention and behaviour. Data were collected through an online questionnaire from a quota sample (gender, age, education) of 500 Hungarian adults aged 18–65. The model tests the effects of attitude, injunctive and descriptive norms, perceived behavioural control and moral norms on intention; the value–belief–norm chain leading to personal norm; and the moderating role of perceived financial barriers and greenwashing scepticism on the intention–behaviour relationship. The model is estimated using partial least squares structural equation modelling (PLS-SEM). The presentation reports the measurement model and the first results of the structural model. The study combines intention-based and value-based explanations in a Central-Eastern European fashion context and offers implications for brands and policymakers on reducing price barriers and communicating sustainability credibly.

BÁRKÁNYI EDIT

Mezőgazdasági termőföld és gyümölcsültetvények értékelési módszerei: hibrid irodalmi áttekintés, különös tekintettel a közép-európai adminisztratív értékelési rendszerekre

A mezőgazdasági termőföld és a gyümölcsültetvények értékelése az ingatlanértékelés speciális és összetett területét képezi, ahol a hagyományos ingatlanértékelési megközelítések önmagukban nem elegendőek. Az értéket a fizikai jellemzőkön túl a termelési potenciál, a jövedelemtermelő képesség, a beruházási struktúra, az agrártámogatási rendszer, a jogszabályi környezet és a földpiaci viszonyok együttesen határozzák meg. E tanulmány célja a mezőgazdasági vagyonértékelés elméleti alapjainak szisztematikus feltárása, a legfontosabb értékelési módszerek összehasonlítása, valamint ezek alkalmazásának vizsgálata az Európai Unió egyes tagállamaiban, különös tekintettel a közép- és kelet-európai jogszabályon alapuló földértékelési rendszerekre.

A kutatási eredmények megerősítik, hogy a termőföld értékelésében az EU legtöbb tagállamában a piaci összehasonlító és a jövedelem alapú módszerek dominálnak, míg a gyümölcsültetvények értékelésében a diszkontált pénzáramlás alapú modellek tekinthetők a legmegbízhatóbb módszertani eszköznek. A tanulmány példaként tárgyalja a cseh 441/2013 Sb. rendeletet, mint a jogszabályon alapuló (ún. adminisztratív) értékelési rendszer kiemelt esetét, és bemutatja a hasonló rendszereket Németországban, Ausztriában, Szlovákiában, Lengyelországban és Magyarországon.

A tanulmány azonosítja a legfontosabb kutatási réseket: hiányoznak az integrált értékelési modellek, amelyek egyidejűleg képesek kezelni a klímakockázatot, a piaci bizonytalanságot, a technológiai változást, valamint az agrártámogatások tőkésítési hatásait. A tanulmány hozzájárul a mezőgazdasági ingatlanértékelés módszertani irodalmához azzal, hogy egységes keretbe foglalja a termőföld és ültetvény értékelési megközelítéseket.

BARTHA DÁNIEL

Examining the impact and importance of the introduction of IFRS 9 through a systematic literature review

This study employs a systematic literature review to examine the impact of the IFRS 9 standard on financial instruments specifically its effects on the banking sector and corporate finance by analysing 28 relevant academic publications. In the beginning of the 2008 financial crisis, IFRS 9 replaced the previous standard, IAS 39 which was based on incurred losses with a forward-looking model grounded in expected credit losses. The findings indicate that the new framework provides a more accurate forecast of future risks, as banks now recognize provisions more broadly and larger amounts.

During periods of low economic volatility, the standard reduces the procyclicality of capital ratios, however, the complexity of the models often leads managers to adopt an overly conservative approach. An unexpected consequence is that, despite the standard's principle-based nature, risk disclosures have become longer and more complex, which may increase information asymmetry.

Overall, IFRS 9 represented a necessary paradigm shift for the banking sector. It has successfully launched a risk-based and forward-looking approach, while simultaneously drastically increasing the complexity of modelling, data provision, and narrative reporting—posing ongoing challenges for the participants.

BÉLTEKI-ERDŐS KATA

A fenntarthatósági influenszer-kommunikáció hatásmechanizmusai: hitelesség, zöld bizalom és greenwashing

A tanulmány célja annak feltárása, hogy a közösségimédia-influenszerek milyen kommunikációs mechanizmusokon keresztül befolyásolhatják a fogyasztók környezettudatos attitűdjeit és fenntartható vásárlási szándékát. A szakirodalom alapján az influenszer-kommunikáció hatékonyságában kiemelt szerepet játszik a forrás hitelessége, az értékilleszkedés, az énazonosság (self-congruity) és a paraszociális kapcsolat. A szakirodalom szintézise szerint a zöld bizalom (green trust) közvetítő mechanizmusként hozzájárulhat a fenntartható vásárlási szándék kialakulásához, míg a greenwashing észlelése gyengítheti a hitelesség és a bizalom hatását. Fenntarthatóságot közvetlenül nem tematizáló influenszerek is pozitív hatást gyakorolhatnak, ha kommunikációjuk következetes és összhangban áll követőik értékeivel. A tanulmány elméleti hozzájárulása egy integrált konceptuális modell kialakítása.

BERNADETHA BENNO LIWOKO

Beyond Legal Recognition: Closing the Maternity Protection Gap for Women in the Informal Economy in Developing Countries

Maternity protection remains inaccessible to many women working in the informal economy, despite international recognition of maternity rights. This study examines the legal, institutional, and financial barriers to extending maternity protection to informal workers in developing countries.

Following PRISMA 2020 guidelines, the systematic literature review synthesizes 47 studies from 23 developing countries published between 2015 and 2025. A meta-analysis of 15 studies involving 70,317 participants assesses economic outcomes, maternal health, and programme coverage.

The findings identify restrictive employment definitions, inadequate financing, and administrative barriers as major obstacles. Pooled estimates indicate a standardized mean difference of 0.68 for economic outcomes (95% CI: 0.45–0.91) and 0.52 for health outcomes (95% CI: 0.31–0.73). Programme coverage demonstrates a pooled odds ratio of 2.84 (95% CI: 2.12–3.81). Public financing, community-based insurance, cash transfers, and digital administration emerge as potential approaches to improving access.

Drawing on feminist legal theory, intersectionality, and human rights principles, this study argues that maternity protection should not depend exclusively on formal employment status. It advocates inclusive legal frameworks and sustainable financing mechanisms to translate maternity rights into effective social protection.

BIRHANU DABA CHALI

Corporate Governance, Leadership and Management Control Systems as Drivers of Financial Performance: Comparative Evidence from Ethiopia and Hungary

This study investigates the impact of corporate governance mechanisms, leadership styles and management control systems (MCS) on the financial performance of corporate enterprises in Ethiopia and Hungary. The research operates across two socio-economic environments, an emerging East African economy and a Central-Eastern European transition economy. Firms in these regions face structural and institutional dynamics.

Employing a comparative design, the research utilizes balanced panel data spanning ten years (2015-2024) comprising selected listed and large unlisted companies from Ethiopia and Hungary. The econometric empirical model specifies Return on Assets (ROA) & Return on Equity (ROE) as dependent proxy variables for financial performance.

Utilizing panel data regression techniques of Fixed Effects model with standard errors. The empirical findings indicate that robust corporate governance mechanisms and interactive MCS significantly enhance financial performance across both contexts. However governance effectiveness is heavily moderated by institutional enforcement in Ethiopia compared to market-driven pressures in Hungary. The study concludes that tailored governance frameworks and adaptive management control systems are essential for optimizing outcomes across diverse economic regimes. Key recommendations emphasize governance reforms, in emerging markets and strategic MCS alignment in European transition economies.

BOGDÁN MIHÁLY

A digitális fejlettség nemzetközi indikátorai

A digitális transzformáció előrehaladásának mérésére számos nemzetközi index áll rendelkezésre, amelyek eltérő dimenziók mentén értékelik az országok digitális fejlettségét, érettségét, felkészültségét és versenyképességét. A kutatás célja egyrészt négy, eltérő megközelítést képviselő, ugyanakkor egymást kiegészítő digitális fejlettségi index – a Digital Economy and Society Index (DESI), az IMD World Digital Competitiveness Ranking (WDCR), az ICT Development Index (IDI) és a Network Readiness Index (NRI) – módszertani sajátosságainak és fő dimenzióinak bemutatása, másrészt annak vizsgálata, hogy kimutatható-e kapcsolat a digitális felkészültség és a gazdasági fejlettség között. A tanulmány az Európai Unió tagállamainak NRI-értékei és a vásárlóerő-paritáson számított egy főre jutó GDP közötti összefüggés feltárására irányult. Az adatok feldolgozása leíró statisztikai módszerekkel, Pearson-féle korrelációelemzéssel és lineáris regresszióelemzéssel történt. Az eredmények alapján a két vizsgált változó között pozitív és statisztikailag szignifikáns kapcsolat mutatható ki, ami arra utal, hogy a digitális felkészültség magasabb szintje fejlettebb gazdasággal párosul.

BOUKREDIMI MEHDI AMIN

The impact of women's leadership on organizational performance in higher education: a systematic literature review

This paper, based on a systematic literature review using PRISMA methodology, explores the contribution of women's leadership to organisational performance in higher education. The review is based on peer-reviewed studies obtained by conducting a structured search in Scopus, from 1993, the earliest relevant study, to 2025. Thematic synthesis was used to explore the relationships between women's leadership and institutional performance, after systematic identification, screening, eligibility assessment and study selection. The results show that women's leadership promotes: good governance, research productivity, staff engagement, inclusive decision making, and outcomes for the student. These benefits, however, are shaped by institutional conditions such as promotion systems, leadership pipelines, workload distribution, governance structures, mentorship and leadership development opportunities. Institutions that have clear evaluation and support systems have better outcomes on the leadership domain. The review brings together evidence of leadership and performance in one place, and offers implications for institutional policy, governance and leadership development.

CAROLINA LUI LAM POSTIGO

Judicial Approaches to Blank and Null Votes: A Comparative Analysis of Colombia, Argentina, and Ecuador

This article examines judicial approaches to blank and null votes in Colombia, Argentina, and Ecuador. It seeks to determine how constitutional protection of suffrage, the legal classification of ballots, and their electoral consequences relate to one another. Using doctrinal legal analysis and judgments selected for their significance, it reconstructs the reasoning of the Colombian Constitutional Court, the Argentine National Electoral Chamber, and the Ecuadorian Electoral Disputes Tribunal. The study identifies distinct arrangements: institutional consequences attached to blank votes in Colombia, their recognition as legally valid without an automatic entitlement to unoccupied parliamentary seats in Argentina, and statutory consequences triggered by certain levels of null voting in Ecuador. It argues for distinguishing the protection of the act of voting, the validity of a ballot as an electoral choice, and the institutional effectiveness of aggregate results. It also cautions that null votes cannot, by themselves, establish a uniform intention to protest.

CHEN HANTANG

Dynamics and Persistence of China–ASEAN Bilateral Trade:A weighted network and PPML gravity analysis

China–ASEAN merchandise trade expanded rapidly between 2015 and 2023, yet its network structure remained remarkably stable. Using bilateral trade data for China and ten ASEAN member states, this study combines directed weighted network analysis with dynamic Poisson pseudo-maximum likelihood (PPML) gravity models to examine trade reallocation and bilateral persistence. Network results show that expansion concentrated along established high-volume corridors, particularly those linking China with Vietnam, Indonesia, Malaysia, and Thailand. Dynamic PPML estimates reveal strong bilateral persistence: lagged same-direction trade is consistently positive and significant, with a coefficient of approximately 0.51 under high-dimensional fixed effects. Split-panel jackknife and sample-composition checks reinforce this finding. Exporter GDP is positively associated with bilateral exports, while reverse-direction trade exhibits smaller, specification-dependent associations. These findings identify a distinctive pattern of regional integration in which expanding trade intensifies an enduring network backbone. Bilateral trade persistence emerges as the central feature of China–ASEAN trade expansion.

CSÁK KRISZTIÁN

A vezetői énmárkaépítés vizsgálata a személyes márkaépítő magatartás tükrében

A vezetői szerepek átalakulásával párhuzamosan egyre nagyobb hangsúlyt kap a vezetők személyes láthatósága, hitelessége és tudatos önreprezentációja, amely a személyes márkaépítés jelenségében ragadható meg. A vezetői énmárka fogalma a nemzetközi szakirodalomban egyre gyakrabban jelenik meg, ugyanakkor empirikus vizsgálata módszertani kihívásokat vet fel, különösen a fogalom értelmezése, operacionalizálása és mérhetősége tekintetében.

A tanulmány célja a vezetői énmárka empirikus vizsgálatára alkalmas módszertani keret bemutatása, amely lehetőséget biztosít a jelenség megjelenésének, jellemzőinek és szerepének feltárására a hazai szervezeti környezetben. A kutatás vegyes módszertani megközelítést alkalmaz, amely a Personal Branding Scale (PBS) mérőeszközre épülő kvantitatív vizsgálat, valamint a félig strukturált vezetői interjúkon alapuló kvalitatív vizsgálat együttes alkalmazásával valósul meg. A módszertan a személyes márkaépítő magatartás, valamint a vezetői énmárkával kapcsolatos tapasztalatok és attitűdök átfogó vizsgálatát teszi lehetővé.

A tanulmány várható eredménye egy olyan kutatási keret kialakítása, amely hozzájárulhat a vezetői énmárka hazai empirikus vizsgálatához, illetve további kutatási lehetőségeket teremthet a vezetői kommunikáció, a személyes márkaépítés és a vezetőfejlesztés területén.

CSEKK JÁNOS

A felzárkózási célú integrációs programok gazdasági, társadalmi hatásai statisztikai mutatók tükrében

A felzárkózási célú integrációs programok által előidézett, gazdasági mutatókkal is jellemezhető változások célja többek között, hogy növekedjen az életszínvonal, javuljon az életminőség, legyen több a munkahely és magasabbak a jövedelmek, jobb minőségű a lakókörnyezet és javuljon a vidéki települések vonz ereje – ezáltal csökkentve például a vidékre jellemző elvándorlást és elnéptelenedést. Mindezek összességében pedig javuló gazdasági és társadalmi tendenciákat eredményezve segítik elő a felzárkózást. Az említett célok hozzájárulnak, hogy az aktív korú népesség minél nagyobb számban legyen jelen az elsődleges munkaerő-piacon és ezáltal jusson több, vagy egyre több aktív jövedelemhez. Ez erősíti az ország gazdasági erejét és versenyképességét, továbbá csökkenti a szükséges szociális transzferek mértékét. A programok megvalósítására több milliárd forintos forrás volt allokálva, ezért joggal merül föl az igény, hogy lássuk az elért eredményeket, valamint azok elsődleges és másodlagos hatásait. A kutatás statisztikai adatok elemzésével azt vizsgálja, hogy azon Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei, nem városi jogállású, hátrányos helyzetű településeknél, amelyek az előző uniós programozási időszakban, a 2014-2020-as uniós költségvetésből ún. komplex telepprogramot valósítottak meg, mint felzárkózási célú integrációs program, - amire adott települések akár egy teljes éves költségvetési bevételük többszörösét fordíthatták -, a megvalósítás ideje alatt és az azt követő időszakban, milyen változást mutatnak a kiválasztott gazdasági, társadalmi mutatók?

CSIRPÁK-BOROS HENRIETTA MÓNIKA

Az MI-generált és a valódi ételfotók vizsgálata: vizuális figyelem, hitelesség és preferenciák a Z generáció körében

A generatív mesterséges intelligencia a marketingkommunikáció vizuális tartalomgyártásának egyik leggyorsabban terjedő eszközévé vált, hatása a fogyasztói figyelemre, hitelességre és választásra azonban még kevéssé feltárt. Az előadás kevert módszertanú kutatást mutat be, amely három ételkategóriában (saláta, hamburger, muffin) hasonlította össze a valós és az MI-generált képeket Z generációs egyetemi hallgatók körében: szemkamerás vizsgálattal (n=50), utókérdőívvel és fókuszcsoporttal (n=10). A szemkamerás eredmények szerint az MI-képek mindhárom kategóriában szignifikánsan hosszabb teljes fixációs időt és több fixációt váltottak ki, ami szélesebb körű vizuális pásztázásra utal. Az utókérdőívben a résztvevők 72-86%-a az MI-képet preferálta, többségük (80-90%) ugyanakkor helyesen azonosította az MI-eredetet. A feltáró jellegű fókuszcsoport szerint nem az eredet, hanem a kivitelezés minősége és a kontextus határozza meg a hitelesség megítélését. A résztvevők ismert eredet mellett is az MI-képet választották, korábbi szkepticizmusuk ellenére. Az előadás gyakorlati ajánlásokat fogalmaz meg a hibrid vizuális stratégiára és a transzparens jelölésre, és kitér a kutatás korlátaira is, különösen a nem randomizált elrendezésből adódó pozícióhatásra.

DAJKA ZOLTÁN

A fesztiválpiac változó dinamikája – A Campus Fesztivál jegyértékesítési tendenciáinak elemzése

A hazai fesztiválpiac az elmúlt években jelentős változásokon ment keresztül, amelyek hatással voltak a fogyasztói szokásokra, a jegyértékesítési stratégiákra és a rendezvények gazdasági működésére. A kutatás célja a debreceni Campus Fesztivál értékesítési tendenciáinak elemzése, különös tekintettel a jegyértékesítési volumenek, az árképzési stratégiák és a vásárlói preferenciák alakulására. A vizsgálat kiemelt figyelmet fordít a különböző jegytípusok iránti kereslet változásaira, az elővételes értékesítés szerepére, valamint a gazdasági és társadalmi környezet fogyasztói döntésekre gyakorolt hatásaira. A kutatás kvantitatív megközelítésben, több év értékesítési adatainak összehasonlító elemzésével kívánja feltárni a meghatározó trendeket és összefüggéseket. Az eredmények hozzájárulhatnak a fesztivál értékesítési stratégiáinak optimalizálásához, a fogyasztói magatartás mélyebb megértéséhez, valamint a hazai rendezvénypiac gazdasági folyamatainak tudományos értelmezéséhez.

DARIO SACHICOLA VICTOR

Future research should integrate age-specific household income, homeownership rates, and residential property transaction data to establish whether changes in macroeconomic conditions translate into measurable differences in housing affordability across

Young adults in many economies face a widening gap between house prices and entry-level earnings, yet the determinants of that gap are poorly measured in Sub-Saharan Africa. This paper sets out a measurement of Sub-Saharan economies and compares the region with Europe, North America and with Asia. It first reviews six interconnected causes of the global housing crisis in the past decades and maps each to a measurable variable. It then defines the study population through a sequential filter, from the selected economies down to the sample with observed earnings and dwelling prices. Preliminary tests use World Bank data for 2015 - 2024. Sub-Saharan Africa urban populations grew at a median 3.6 per cent a year, against 0.5 per cent in Europe and North America and 2.0 per cent in Asia, while median GDP per capita, private credit and GDP per urban resident were far lower. The study provides evidence that lower-income experienced faster urbanisation despite relative limited growth in income per capita and lower emplomet rate among young urban adults.

DEJSI QORRI

Evaluating the Processing and Manufacturing efficiency of Food Companies in CEE countries

The processing and manufacturing play an important role in supply chains, where the raw material becomes a final good. The Central Eastern European countries face challenges in efficiency levels and are often underlooked as a problem. The efficiency measurements are considered important only in the farm production stage for CEE countries. Thus, we evaluate the literature and various reports and statistics to evaluate the processing and manufacturing efficiency of food companies. We take the exposure of subsidies and EU accession effects and investment intensity and ownership structure into considerations. We conclude that the processing sector is more industrialised, standardised, and operationally stable. Meanwhile, policy exposure, investment levels, and farm-specific characteristics are key determinants of efficiency challenges in Central and Eastern European (CEE) countries.

DHITA WIDYA PUTRI

Resilience in Indonesian private higher education: the leadership–service–digital nexus in the Jakarta region

Indonesian private universities entered the post-pandemic era amid a shift toward outcome-oriented quality assurance. This study examines how institutional resilience emerges from leadership practice, public-service redefinition, and digital capability across LLDIKTI Wilayah III universities (2022–2025). It investigates how leaders navigate compliance versus digital transformation, how these dimensions are distributed regional-wide, and how their interactions configure resilience and inform regulatory practice.

Using a qualitatively driven mixed-methods design, the study analyzes FGDs, senior leader interviews, summit presentations, and 2022–2025 regional monitoring records harmonized into 52 indicators. Findings reveal that resilience appears qualitatively through reorganized routines and cross-dimensional synergy. Leaders address the compliance–agility tension implicitly via an amati, tiru, modifikasi (observe, imitate, modify) translation mechanism, with two of five institutions demonstrating a resilience-oriented configuration.

While monitoring scores across domains converged (81.5–84.2%), constant-base checks show this narrowing is not robust. Digital capability remains bimodal, where basic reporting outweighs advanced cybersecurity and data governance. Additionally, strong national accreditation contrasts with weak international standing.

Ultimately, the study introduces the Leadership–Service–Digital nexus and a four-domain framework to refine evaluation instruments, concluding that resilience cannot rely solely on technology, regulation, or leadership in isolation.

DR. AUKSZINÉ ERDÉLYI ANITA

A közszolgáltatás és a közszolgáltató fogalmi lehatárolása: nemzetközi és hazai szakirodalmi szintézis

A közszolgáltatás és a közszolgáltató fogalmi lehatárolása a nemzetközi és a hazai szakirodalomban eltérő elméleti, jogi és szervezeti megközelítések mentén történik, ami megnehezíti a közszolgáltató szervezetek összehasonlító vizsgálatát. A tanulmány célja a fogalmi megközelítések feltárása, a közszolgáltatás mint tevékenység és a közszolgáltató mint szervezet ismérveinek elkülönítése, valamint a stratégiai tervezés kutatásában alkalmazható munkadefiníció kialakítása. A kutatás vizsgálja a fogalomhasználat tudományterületi különbségeit, a meghatározó definíciós ismérveket, a tulajdonforma szerepét és a nemzetközi kategóriákkal való kapcsolatokat. Az elemzés 48 nemzetközi tanulmányra, 69 hazai dokumentumra és nemzetközi intézményi meghatározásokra épül. A két szakirodalmi korpusz tízdimenziós kvalitatív kódolása 131 fogalmi elemzési egységet eredményezett, amelyet bibliometriai feltérképezés egészített ki. Az eredmények alapján a vizsgált szakirodalomban nem azonosítható egységes definíció, ugyanakkor visszatérő ismérv a közérdekű feladat, a közhatalmi felelősség és a közszolgáltatási kötelezettség. A jogi megközelítések a szabályozási viszonyokat, míg a közigazgatási és menedzsmentszemléletű értelmezések a szervezeti működést és a közértékteremtést hangsúlyozzák. A tulajdonforma nem általános feltétele a közszolgáltatási tevékenységnek, de bizonyos szervezettípusok lehatárolásában meghatározó. A szervezeti autonómia és a stratégiai tervezés nem általános definíciós feltétel. A tanulmány tulajdonsemleges munkadefiníciót javasol, amely megalapozza a közszolgáltatók stratégiai tervezési sajátosságainak összehasonlító vizsgálatát.

DR. CSONTNÉ VEZENDI LEILA

A magyar felsőoktatás modellváltása történeti perspektívában

A magyar felsőoktatás 2019-ben indult modellváltása során az egyetemek fenntartói jogai közfeladatot ellátó közérdekű vagyonkezelő alapítványokhoz (KEKVA) kerültek, azonban a 2026. évi XVIII. törvény alapján a felsőoktatási alapítványok 2027. augusztus 1-jéig megszüntetésre kerülnek. Jelen tanulmány – egy doktori disszertáció elméleti fejezetére épülve – integratív szakirodalmi áttekintést nyújt a KEKVA-modell kialakulásáról, működéséről és jogi lezárásáról. Az elemzés elkülöníti az államtól való fenntartói távolságot a belső egyetemi kormányzástól, megállapítva, hogy a jogi önállóság növekedése nem járt együtt az akadémiai autonómia automatikus bővülésével. A kutatás bemutatja a többéves szerződéses és teljesítményalapú finanszírozási kereteket, valamint rámutat arra, hogy a 2026-2027-es átmenet intézményi és finanszírozási következményei a jogutódlási szabályok lezárásával válnak teljeskörűen értékelhetővé.

DR. VÉGHNÉ MADARASI VERONIKA

Munkafüggőség és személyiség hallgatók körében

Az előadás középpontjában a munkafüggőség és a személyiségjegyek kapcsolata áll, különös tekintettel arra, hogy a személyiség egyes dimenziói miként függhetnek össze a túlzott munkavégzéssel és a teljesítménykényszerrel. Az olyan jellemzők, mint a perfekcionizmus, a fokozott lelkiismeretesség vagy az érzelmi instabilitás, fontos szempontokat kínálnak a munkafüggőség kialakulásának és megjelenési formáinak értelmezéséhez. A személyiség és a munkafüggőség kapcsolatának feltárása hozzájárulhat annak megértéséhez, hogy miért válhat egyesek számára a munkavégzés a mindennapi életet meghatározó, nehezen szabályozható tevékenységgé.

A jelenség relevanciája nem korlátozódik a munka világára: a munkafüggőség már a felsőfokú tanulmányaikat folytató hallgatók körében is vizsgálható. Az egyetemi tanulmányok ugyanis jelentős idő- és energiaráfordítást, folyamatos teljesítményt, határidők betartását és önálló feladatvégzést igényelnek, így számos tekintetben a munkavégzéshez hasonló követelményeket támasztanak. A hallgatói tevékenység ebben az értelemben olyan teljesítményorientált életterületként értelmezhető, amelyben a munkafüggőségre jellemző viselkedésminták már a munkaerőpiacra történő belépés előtt megjelenhetnek.

Az előadás célja a munkafüggőség és a személyiségjegyek összefüggéseinek bemutatása, valamint annak hangsúlyozása, hogy a jelenség korai felismerése és értelmezése a felsőoktatásban is fontos lehet. Mindez hozzájárulhat a túlzott teljesítményorientáció, a munkához való kényszeres viszony és a hosszú távú jóllét közötti összefüggések mélyebb megértéséhez.

ERDÉLYI-MADAI RÉKA

A telemedicina szervezeti feltételei a területi hozzáférési hiányok mérséklésében a magyar alapellátásban

A telemedicina alkalmazása önmagában nem bizonyítja az egészségügyi hozzáférés javulását. Mi annak az oka, hogy nem automatikusan javul az egészségügyi hozzáférés? Célom annak feltárása, hogy milyen szervezeti feltételek mellett támogathatja a távoli ellátás a szakemberhiánnyal és földrajzi akadályokkal terhelt magyar alapellátást. A háziorvosi telemedicinális ellátások száma a 2023. évi visszaesést követően 2025-re 11,1 millióra emelkedett. Az országos esetszám nem mutatja meg a területi hozzáférés vagy az ellátás minőségének változását. A szakirodalom alapján a távoli konzultáció, a szakmai döntéstámogatás és a krónikus betegkövetés célzott alkalmazása mérsékelheti az utazási és szervezési akadályokat. A magyar mobil és hibrid ellátási programok megvalósítási tapasztalatokat szolgáltatnak, de nem igazolják az országos költségmegtakarítást vagy a praxisbetöltetlenség megszüntetését. A szintézis helyi hozzáférési pontot, térségi koordinációt és távoli szakmai hátteret összekapcsoló működési keretet alapoz meg. Milyen módszer segítségével valósítható ez meg?

FABIANO LLANAJ

The Digital Transformation of Agritourism (2010–2025)

Agritourism is increasingly intersecting with digital technologies to foster rural resilience, economic growth, and sustainable development. This study conducts a comprehensive systematic bibliometric review to map the intellectual structure, thematic evolution, and collaborative networks characterizing the digitalization of agritourism from 2010 to 2025. Guided by the PRISMA framework, data from the Scopus database were analyzed using scientific mapping techniques, including keyword co-occurrence, thematic evolution tracking, and spatial collaboration analysis. The findings reveal a paradigm shift categorized into three evolutionary phases: an incubation period of basic web adoption (2011–2017), a disruptive phase catalyzed by the COVID-19 pandemic (2018–2022), and an exponential maturation phase driven by Industry 4.0 technologies such as Artificial Intelligence (AI), Big Data, and Virtual Reality (2023–2025). Four primary thematic clusters emerged: digital marketing and connectivity, smart tourism and advanced analytics, immersive technologies for heritage preservation, and macro-level sustainability policies. Geopolitically, research is driven by two distinct networks: an Asian-centric hub led by China focusing on state-sponsored smart villages, and a Western hub anchored by the USA and Italy emphasizing entrepreneurial diversification.The study concludes that digitalization has transitioned from a reactive survival mechanism to a proactive strategic necessity.

GABDUL AMANGELDI

Digital transformation

Digital skills are a crucial factor in many aspects of our lives such as education, employment, gender equality, sustainable business practices and even ethical preservation of the environment.

GÁCSI DÁNIEL

A fenntartható energiarendszerek meghatározó tényezői az Európai Unió tagállamaiban

Az energiatrilemma, vagyis az energiabiztonság, a méltányosság és a környezeti fenntarthatóság közötti egyensúly létrehozása és fenntartása, a globális klímapolitika és energiagazdálkodás egyik legfontosabb kihívása. A kutatás első lépésként a trilemma determinánsait vizsgáló nemzetközi empirikus szakirodalmat szintetizálja. A klasszikus regressziós eljárásoktól (OLS, GLS) a dinamikus és kvantilis panelmódszerekig (GMM, MMQR, long-difference becslés) terjedő elemzések a tényezők összetett hatásaira világítanak rá.

A szintézisre építve az Európai Unió tagállamainak energiarendszereit befolyásoló tényezők kerülnek megvizsgálásra a rendelkezésre álló 2000-2025-ig terjedő panel adatokon. A magyarázó változók öt csoportból kerülnek kiválasztásra: gazdasági, intézményi, demográfiai, energetikai-környezeti, valamint technológiai tényezők. Ezek magyarázó erejének vizsgálta leíró statisztikával és panelökonometriai módszerekkel történik. A kutatás célja annak feltárása, hogy mely tényezők járultak hozzá leginkább az egyes tagállamok trilemma-teljesítményének javulásához, és ebben milyen különbségek mutatkoznak az országok között. Az eredmények alapján azonosíthatók azok a sikeres fejlődési utak, amelyek a kevésbé előrehaladott országok számára mintaként szolgálhatnak.

GALAMBOS TÍMEA

A fenntarthatósági vezetési modell újabb sajátosságai.

A fenntarthatóság napjainkra a szervezeti működés és a vezetői döntéshozatal meghatározó tényezőjévé vált, amely új követelményeket támaszt a hagyományos vezetési modellekkel szemben. A fenntartható működés megvalósítása nem csupán környezeti és társadalmi szempontok érvényesítését jelenti, hanem a vezetési funkciók és kompetenciák újragondolását is szükségessé teszi.

A kutatás célja a fenntarthatósági vezetési modell sajátosságainak feltárása, különös tekintettel a tervezés, szervezés, irányítás, koordináció és ellenőrzés funkcióinak összefüggéseire. A vizsgálat középpontjában a rendszerszemlélet, az etikus vezetés, az átláthatóság, az érintettek bevonása és a változáskezelési képesség áll.

Az előadás bemutatja a fenntarthatósági vezetés elméleti keretrendszerét, valamint a vezetési funkciók és a fenntarthatósági kompetenciák kapcsolatának empirikus vizsgálati lehetőségeit. Kiemelt figyelmet kap annak értelmezése, hogy a hagyományos vezetési funkciók milyen módon alakíthatók át a hosszú távú gazdasági, társadalmi és környezeti értékteremtés érdekében.

A kutatás várható hozzájárulása egy olyan integrált vezetési modell megalapozása, amely támogatja a fenntarthatóság szervezeti működésbe történő beépítését és a vezetői döntéshozatal fejlesztését.

HANZHUO DENG

Coupled Capacities: A Multi-Dimensional Evaluation of Smartness, Operations, and Sustainability in 55 Global Cities

Smart-city assessments often overemphasize technology and overlook whether cities can translate smartness into effective operations and sustainable outcomes. This study develops a coupled-capacity framework integrating 29 indicators from the 2024 IMD Smart City Index, IESE Cities in Motion Index, and OECD Local SDG database for 55 global cities. Multiple Factor Analysis is used to examine relationships among smartness, urban operations, and sustainability. A hierarchical CRITIC weighting scheme and three multi-criteria decision-making methods—TOPSIS, VIKOR, and MOORA—are combined through consensus ranking, while Ward clustering identifies distinct urban profiles. The results show that the three capacities are positively but only moderately aligned, meaning that strength in one dimension does not guarantee balanced performance in the others. Although the ranking methods show very high agreement (Kendall's $W = 0.970$, $p < 0.001$), the six-cluster solution reveals different development pathways and capability gaps. The framework therefore serves as a diagnostic tool rather than a universal city league table, helping policymakers identify where smart-city investment should be complemented by stronger operational or sustainability capacities.

HARANGI-ÖKRÖS NÓRA

A szervezeti struktúra változása növekedési stratégiát követő élelmiszeripari vállalatoknál

A tanulmány az élelmiszeripari ellátási lánc különböző szakaszaiban működő vállalkozások stratégiai törekvései, szervezeti struktúrájuk fejlődése és gazdasági teljesítménymutatóik változásai közötti összefüggéseket vizsgálja. Célja azon meghatározó stratégiai és működési fordulópontok azonosítása, amelyekhez szervezeti alkalmazkodás kapcsolódik, különös tekintettel a munkamegosztás, a hierarchia, a döntéshozatal, a formalizáltság és a humánerőforrás-funkciók alakulására. A kutatás öt észak-alföldi kis- és középvállalkozás többszörös esettanulmányára épül. Az adatgyűjtés négy félig struktúrált vezetői interjúval és egy írásbeli kérdőíves válaszadással történt, amelyet a vállalkozások éves beszámolóinak elemzése egészített ki. A kutatás korlátját a nem reprezentatív minta és az adatok eltérő hozzáférhetősége jelenti, így az eredmények statisztikai általánosításra nem alkalmasak. A vizsgált esetekben a szervezeti alkalmazkodás eltérő formái jelentek meg, úgy, mint: a feladatkörök átrendeződése, új vezetői szintek kialakulása, kapacitásbővítés, illetve a gazdasági forma megváltozása. A növekedéssel jellemzően differenciáltabb munkamegosztás, új vezetői szintek és funkcionális területek jelennek meg, miközben a döntéshozatal a centralizált működéstől a vegyes vagy decentralizáltabb formák felé mozdul el. A HR-feladatok önállósodása elsősorban a szervezeti komplexitás növekedésével válik indokolttá. A működés formalizálódását a vállalati növekedés mellett az élelmiszerbiztonsági, minőségirányítási és támogatási, pályázati követelmények is ösztönzik.

HEGEDŰS BENCE

Fenntarthatósági kormányzási modellek összehasonlító elemzése: az Egyesült Államok, Kína és az Európai Unió szabályozási és végrehajtási gyakorlata

A fenntartható fejlődés megvalósítása napjaink egyik meghatározó gazdasági, társadalmi és környezetpolitikai kihívása, amelynek kezelésére a különböző országok és gazdasági térségek eltérő intézményi és szabályozási megközelítéseket alkalmaznak. A kutatás célja az Egyesült Államok, Kína és az Európai Unió fenntarthatósági kormányzási modelljeinek összehasonlító elemzése, különös tekintettel a szabályozási keretrendszerekre, a stratégiai célkitűzésekre, a végrehajtási mechanizmusokra, valamint a monitoring- és értékelési rendszerekre.

A szakirodalmi áttekintésen és dokumentumelemzésen alapuló vizsgálat három eltérő kormányzási megközelítést azonosít. Az Egyesült Államokra a többszintű, decentralizált szabályozás jellemző, amely jelentős teret biztosít a tagállami innovációnak, ugyanakkor területi és intézményi különbségeket eredményez. Kína fenntarthatóságpolitikáját ezzel szemben a központilag meghatározott stratégiai célok, a hierarchikus koordináció és a teljesítményértékelésre épülő végrehajtás határozza meg. Az Európai Unió modellje a közös, részben jogilag kötelező érvényű célkitűzéseket és a szabályozási harmonizációt ötvözi a tagállami végrehajtás rugalmasságával.

Az összehasonlító elemzés rámutat arra, hogy az eltérő intézményi struktúrák ellenére mindhárom rendszer hasonló kihívásokkal szembesül. Ezek közé tartozik a szabályozási célok gyakorlati megvalósítása, az intézkedések eredményességének mérése, az adatok összehasonlíthatósága, valamint a gazdasági és társadalmi hatások figyelembevétele. A vizsgálat legfontosabb következtetése, hogy a fenntarthatóságpolitikai intézkedések eredményességét nem kizárólag a stratégiai célok ambiciózussága vagy a szabályozás kötelező jellege határozza meg, hanem a végrehajtási kapacitások, az átlátható monitoringrendszerek és az intézményi elszámoltathatóság együttes működése.

HELFENBEIN KRISZTINA KATALIN

A magyar nyugdíjrendszer finanszírozása – a bevételi és kiadási változások tényezőalapú elemzése

A magyar nyugdíjrendszer finanszírozását a népesség öregedése mellett a foglalkoztatás, a keresetek, a befizetési szabályok és az ellátások alakulása együttesen határozza meg. Az előadás azt vizsgálja, hogy a foglalkoztatás javulása milyen mértékben erősíti a nyugdíjkiadások bevételi fedezetét, és mely folyamatok erősítik vagy ellensúlyozzák ezt a hatást.

A kutatás célja a finanszírozási helyzetet alakító tényezők rendszerezése és számszerű elemzése hazai és nemzetközi szakirodalom, valamint hivatalos statisztikai és költségvetési adatok alapján. Az elemzés középpontjában a nyugdíjkiadások és a rendszerhez rendelt bevételek kapcsolata áll. Külön figyelmet kap a befizetők és az ellátásban részesülők létszáma, az egy főre jutó bevételek és kiadások alakulása, valamint a költségvetési hozzájárulás szerepe.

A vizsgálat a pénzügyi mutatók időbeli változását tényezőkre bontva tárja fel, hogy az egyes folyamatok mennyiben járulnak hozzá a finanszírozási helyzet javulásához vagy romlásához. A megközelítés így az egyenleg bemutatásán túl az azt alakító összetevők szerepét is vizsgálja. Ezzel hozzájárulhat a finanszírozási kockázatok pontosabb azonosításához, és megalapozhatja a magyar nyugdíjrendszer további, modellalapú elemzését.

HONG FUYING

The Impact of US Tariff Shocks on the EU

We quantify how the 2025 U.S. tariffs affect the European Union using a static general equilibrium model with input-output linkages and product-level tariff rules for 25 September–13 October 2025. The model covers 42 economies and 22 sectors and is calibrated using the 2024 ADB multiregional input-output table. Without foreign retaliation, EU real purchasing power falls by 0.166 percent and goods export earnings from the United States decline by 21.8 percent. Tariffs on EU goods account for 88 percent of the purchasing-power loss. U.S. tariffs on other partners cushion EU export losses but do not generate a net purchasing-power gain in the benchmark specification. Holding tariffs on other partners fixed, ordinary-good measures contribute more to losses from tariffs on EU goods than automotive and metal measures combined. Purchasing power declines in 25 of the 27 members, reaching 1.97 percent in Ireland. Export composition, exemptions, and production linkages shape these differences. Chinese and Canadian retaliation has limited EU spillovers, while hypothetical EU retaliation partly offsets losses when U.S. policy remains fixed. The aggregate loss persists across alternative elasticities, substitution structures, and external-balance closures.

HORNYÁK MARIANN

Motiváció, elköteleződés és kognitív hozzáférés: az egyéni különbségek értelmezése a szervezetekben

A munkavállalói motiváció és elköteleződés a szervezeti magatartás és a vezetéstudomány meghatározó kutatási területei. A hagyományos motivációelméletek az egyéni szükségletek, ösztönzők és munkakörnyezeti tényezők szerepét hangsúlyozzák, ugyanakkor a kognitív működés egyéni különbségei és a szervezeti környezet hozzáférhetősége további szempontokat kínálnak e kapcsolatok értelmezéséhez.

Az előadás célja annak vizsgálata, hogy a kognitív hozzáférés miként kapcsolódhat a munkavállalói motivációhoz és elköteleződéshez, különös tekintettel a neurokognitív sokféleségre. A kognitív hozzáférés ebben a megközelítésben azt jelenti, hogy a munkavállaló számára az információk, feladatok, elvárások és szervezeti folyamatok saját kognitív működésével összeegyeztethető módon érhetők el és dolgozhatók fel.

Az előadás szakirodalmi és elméleti megközelítésben kapcsolja össze a motiváció és az elköteleződés meghatározó modelljeit a személy–környezet illeszkedés és a neuroinkluzív szervezeti működés szempontjaival. Központi kérdése, hogy az alacsony motivációként vagy elköteleződésként értelmezett munkavállalói viselkedés mögött milyen szerepet játszhatnak a kognitív hozzáférés akadályai.

A felvetett összefüggések hozzájárulhatnak a munkavállalói különbségek árnyaltabb szervezeti értelmezéséhez, valamint a hozzáférhetőbb, neuroinkluzív vezetői és munkaszervezési gyakorlatok kialakításához.

HORVÁTH DÁVID

A precíziós és a konvencionális kukoricatermesztés ökonómiai teljesítménye: hazai üzemi adatokon alapuló összehasonlító elemzés

A precíziós növénytermesztési rendszerek alkalmazása kulcsfontosságú a mezőgazdasági szektor versenyképességének és erőforrás-hatékonyságának növelésében. Jelen kutatás célja a precíziós és a konvencionális kukoricatermesztési technológiák ökonómiai teljesítményének összehasonlító értékelése valós, hazai gazdasági szintű adatok alapján. A vizsgálat során elemeztük a közvetlen költségek alakulását, a hozamkülönbségeket, valamint a hektárra vetített jövedmezőségi mutatókat a két technológiai szint vonatkozásában. Az eredmények rávilágítanak arra, hogy bár a precíziós gazdálkodás magasabb kezdeti beruházási és inputköltségekkel járhat, a szakszerű differenciálás és a ráfordítások optimalizálása révén szignifikáns hatékonyságnövekedés és stabilabb jövedelmezőség érhető el. A kutatás megerősíti, hogy a precíziós technológiák alkalmazása nemcsak agronómiai, hanem ökonómiai szempontból is megalapozott alternatívát jelent a hazai termelők számára a klímaváltozás és a piaci volatilitás közepette.

IGAZ SZABOLCS

A vagyonkimentés fogalmi keretei és korai felismerése: a Vagyonkimentési Kockázati Index koncepciója

A fizetésképtelenséget megelőző vagy azt kísérő vagyonkimentés csökkentheti a hitelezői követelések kielégítésének alapját, miközben felismerését megnehezíti az érintett ügyletek gazdasági és jogi sokfélesége. A kutatás alapvető problémája ezért annak meghatározása, hogy milyen ismérvek alapján különíthető el a vagyonkimentés a veszteséges működéstől és a vállalati válság következményeitől, továbbá milyen információk támogathatják annak korai felismerését.

Az előadás célja a vagyonkimentés kutatási célú fogalmi meghatározásának, a konkrét cselekmények rendszerezésének, valamint a kontrollingalapú Vagyonkimentési Kockázati Index (VKI) koncepciójának bemutatása. A javasolt fogalmi keret középpontjában az eszközelvonás, a pénzeszközkimentés, a kötelezettség-manipuláció, az árbevétel- és eredménymanipuláció, valamint a tulajdonosi és szervezeti átrendezések mechanizmusai állnak.

A VKI ezen cselekménytípusokhoz rendelhető pénzügyi, tranzakciós és szervezeti kockázati jelzéseket kapcsolja össze egy multidimenzionális, kompozit értékelési keretben. Működésének alapja az indikátorok kiválasztása, időbeli és összehasonlító értékelése, normalizálása, súlyozása és aggregálása. Az előadás bemutatja, hogyan erősítheti egymást több, önmagában nem egyértelmű jelzés, és miként különíthetők el a pénzügyi nehézséget jelző mutatók a vagyonkimentés konkrét mechanizmusaihoz közelebb álló indikátoroktól.

A megközelítés tervezett tudományos hozzájárulása a fogalmi meghatározás, a cselekménytipológia és a mérhető kockázati jelzések összekapcsolása. A VKI célja a célzott vizsgálatok és a megelőző beavatkozások támogatása; értéke a kockázatok korai azonosításában, nem pedig a vagyonkimentés vagy az elkövetői szándék önálló bizonyításában áll.

JÁHN ALEXANDRA NOÉMI

Fogyasztási mintázatok és hatások a hazai szabadidősportban

A szabadidősport gazdasági és társadalmi jelentőségét vizsgáltam Közép-Kelet-Európában, különös tekintettel Magyarországra. A fizikai aktivitás mikroszinten az egyéni jóllét és az egészségmegőrzés szempontjából meghatározó, míg makroszinten hozzájárul a közegészségügyi kiadások mérsékléséhez és a munkaerő-piaci produktivitás növeléséhez.

Külön figyelmet kap a háztartások sporttal kapcsolatos kiadásainak alakulása és azok társadalmi egyenlőtlenségei. Magyarországon és a kelet-közép-európai régióban az egy háztartásra jutó sportkiadások jelentősen elmaradnak a nyugat-európai átlagtól. A sportfogyasztást elsősorban a jövedelmi helyzet és az iskolai végzettség befolyásolja. Hazánkban a sport bizonyos szempontból luxusjószágnak tekinthető, hiszen a jövedelem alapján kialakuló egyenlőtlenségek az elmúlt időszakban tovább növekedtek.

A sportturizmus és a sportrendezvények területfejlesztésben betöltött szerepe szintén fontos szempont. A 2017-ben Magyarországon megrendezett nemzetközi sportesemények külföldi látogatói összesen 21,3 milliárd forinttal járultak hozzá a GDP-hez. A nagyszabású nemzetközi versenyek mellett az alacsony infrastruktúra-igényű városi futórendezvények is jelentős gazdasági hatással bírnak, hiszen növelik a vendégéjszakák számát, ösztönzik a helyi fogyasztást, és hozzájárulnak a térségek fejlődéséhez. Mindezek alapján a sportba történő befektetések hosszú távon megtérülő társadalmi és gazdasági beruházásként értelmezhetők.

JIANG YINUO

National Culture and International Trade: A Systematic Literature Review of Conceptualization, Measurement, Empirical Design, and Mechanism

The culture of a country has long been considered as a factor that is not a primary focus and is difficult to quantify in discussion of international trade. The related literature remains fragmented yet. This systematic literature review synthesizes 122 empirical studies to examine how national culture has been incorporated into international trade research. The review focuses on four dimensions. First, it examines how the nation is organized as the principal unit of analysis across bilateral country-pair, focal-country–partner, regional or bloc-based, and global comparative designs. Second, it analyses how international trade is represented through trade flows, trade performance, trade structure, and proximate institutional or frictional outcomes, while distinguishing goods, services, and combined trade domains. Third, it reviews the operationalization of national culture through cultural indices, cultural value datasets, and cultural proxy variables. Fourth, it examines how cultural variables enter empirical trade models and the mechanisms through which culture is proposed to influence trade, including uncertainty reduction, trust, communication and transaction costs, preference similarity, and institutional conditions. By integrating these dispersed studies, this review develops a structured framework for understanding the design of culture–trade research and highlights key sources of conceptual, measurement, and methodological heterogeneity.

KELEMEN FERENC

A húskészítmények fogyasztói preferenciái és attitűdjei a covid-19 járvány előtti és utáni években Magyarországon

A hazai húskészítmény-piac keresleti oldalát az elmúlt években több, egymásra rétegződő külső sokkhatás alakította át. A COVID-19 pandémia által kiváltott életmódbeli változásokat a szomszédban dúló háború, az energiaválság, valamint az évtizedes rekordokat döntő élelmiszer-infláció követte, ami a fogyasztói magatartást alapjaiban rendezte át. Jelen tanulmány célja annak szisztematikus feltárása, hogy a hazai szakirodalomban milyen empirikus bizonyítékok és attitűdmintázatok azonosíthatók a pandémiát megelőző konjunktúra, illetve a válságokkal terhelt poszt-COVID periódus összevetésében, szigorúan elhatárolva a feldolgozott húskészítményeket a tőkehúsoktól. A vizsgálatot a PRISMA 2020 nemzetközi módszertani protokoll szerint végeztem el, a hazai és nemzetközi adatbázisok (Google Scholar aggregált forrásbázisa, MTMT, MTA REAL, egyetemi repozitóriumok) kerültek részletes elemzésre, amelyek közvetlenül a feldolgozott húskészítmények fogyasztói preferenciáit vizsgálják. Az eredmények rámutatnak, hogy a hazai kutatási diskurzusban komoly empirikus deficit áll fenn ebben a témában. A járvány előtti időszakot a minőségi szempontok és a differenciált egészségtudatosság felértékelődése jellemezte, a poszt-pandémiás éveket az éles piaci polarizáció, a kényszerű lefelé vásárlás (downtrading), a sajátmárkás készítmények minőségi legitimációja és a csomagolásbiztonság konszolidációja határozza meg.

KEREKES NORBERT

A közzététel mennyiségétől a közzététel tartalmáig: a fenntarthatósági jelentéstétel minősége a CSRD első teljes jelentési ciklusában és annak következményei a 12.6 fenntartható fejlődési cél mérésére

A tanulmány a fenntartható fejlődési célok (SDG) 12.6.1 indikátorának mérési alkalmasságát vizsgálja a vállalati fenntarthatósági jelentéstétel kötelezővé válásának tükrében. A kutatás célja a közzététel telítettségének, a tartalmi hiányosságok mintázatainak, valamint a kettős lényegességi elemzés mérési hatásának feltárása. A kvantitatív tartalomelemzés tíz közép-európai uniós tagállam 74 tőzsdei nagyvállalatának 2025. üzleti évi közzétételeire terjedt ki. Az elemzés 90 kérdésből álló ESG Jelentéstételi Index alkalmazásával 141 dokumentumot, összesen 27 566 oldalt és 6210 értékelést dolgozott fel. Az eredmények szerint a vállalatok 93,3%-a rendelkezett elemezhető közzététellel, az értékelések 88,9%-a pedig igazolt információközlést mutatott. A hiányosságok elsősorban a biodiverzitás, a fogyasztóvédelem és egyes nehezen mérhető környezeti mutatók területén koncentrálódtak. A kettős lényegességi szűkítés egyedi vállalati összehasonlításokban akár 22,2 százalékpontos indexeltérést is eredményezett. A kutatás rámutat, hogy a közzététel puszta tényére épülő indikátor információtartalma a vizsgált vállalati körben telítődött, ezért annak tartalmi minőséggel való kiegészítése indokolt.

KÉSZ ANASZTÁZIA

A globalizáció hatása a sportolási szokásokra: a padel és a parkrun eltérő terjedési modelljeinek összehasonlító vizsgálata

A globalizáció gazdasági, társadalmi, kulturális és technológiai folyamatai jelentősen alakítják a sportolási szokásokat, valamint az új sportformák terjedésének és helyi beágyazódásának feltételeit. A vizsgálat két eltérő működési modell, a padel és a parkrun összehasonlítására épül.

A feldolgozott szakirodalom alapján megállapítható, hogy a globalizáció a sport világára és a sportolási szokásokra több egymással összekapcsolódó hatáscsatornán keresztül gyakorol befolyást. A globalizáció nem kizárólag gazdasági folyamatként értelmezhető, hanem olyan komplex társadalmi, kulturális, technológiai és intézményi átalakulásként, amely egyszerre formálja a sportgazdaság működését, a sportfinanszírozási modelleket, a sportinfrastruktúra fejlődését, a sportfogyasztási mintázatokat, valamint az egészségmegőrzéshez és fizikai aktivitáshoz kapcsolódó társadalmi gyakorlatokat.

A szakirodalmi összehasonlítás alapján a padel piaci, befektetői és infrastruktúra-vezérelt, míg a parkrun közösségi, nonprofit és önkéntességen alapuló terjedési modellt képvisel. A két sportforma eltérő finanszírozási, szervezeti és infrastrukturális sajátosságai különböző hozzáférési és részvételi lehetőségeket teremtenek, amelyek a helyi beágyazódást is befolyásolják.

A tervezett kérdőíves vizsgálat célja annak feltárása, hogy a nemzetközi tapasztalatok, a társadalmi kapcsolatok és a médiakörnyezet miként függhetnek össze az új sportformák ismertségével és kipróbálásával, továbbá milyen szerepet töltenek be a helyi lehetőségek és részvételi feltételek.

KINCZEL ANTONIA

Offline feloldódás egy online világban? Digitális detox, sport- és utazási döntések, valamint a valós diákbüdzsé kapcsolata

A Z generáció életében a digitális túlterheltség és a személyes élmények iránti igény egyszerre van jelen. Kutatásomban fókuszmintán (N = 405, 95,1% felsőoktatási hallgató) vizsgáltam a fiatalok rekreációs és utazási szokásait, valamint az egészségtudatosság és a tényleges havi kiadások kapcsolatát.

A sportmotivációk Friedman-teszttel kapott rangsorában a mentális feltöltődés (82,2%), a társas élmény (79,0%) és a fizikai fittség (79,0%) vezet, míg az okoseszközök adatkövetése (35,6%) és a közösségi média megoszthatósága (33,1%) a legkevésbé meghatározó. Az utazási döntésekben a közösségi élmény (82,0%) és az új tapasztalatok keresése (79,3%) a legfontosabb.

Bár a hallgatók 46,9%-a havi 100 000 Ft alatti saját forrásból gazdálkodik, az egészségmegőrzés prioritása Spearman-rangkorrelációval gyenge–közepes, pozitív kapcsolatot mutat a havi étkezési ($\rho = 0,26$), edzőtermi ($\rho = 0,21$) és sportszerkiadásokkal ($\rho = 0,20$; $p < 0,001$), míg a fitneszappokra és élményprogramokra fordított összeggel nem.

Az eredmények alapján a fiatalok rekreációjában a mentális és társas szempontok dominálnak, az egészségtudatosság pedig a szűk diákbüdzsé ellenére a tényleges pénzköltésben is megjelenik. A keresztmetszeti jelleg miatt az eredmények összefüggést, nem ok-okozati kapcsolatot jeleznek.

KISS ANIKÓ ILONA

Kommunikációs modellek és hatékonyságuk a B2B szektorban: Intézmények közti kapcsolatok kialakításának és menedzselésének új dimenziói

A digitalizáció térnyerése és a felsőoktatási intézmények gazdasági szerepének erősödése szükségessé teszi az intézményi partnerkapcsolatok kommunikációs folyamatainak újragondolását. A kutatás célja a Debreceni Egyetem és üzleti partnerei közötti kommunikációs modellek feltérképezése, hatékonyságuk vizsgálata és fejlesztési lehetőségeik meghatározása. Az elméleti keretrendszer Schramm (1954) és Berlo (1960) kommunikációs modelljeire épül.

A primer kutatás kvalitatív és kvantitatív módszereket ötvöz: kilenc félig strukturált mélyinterjú, valamint 56 partnerszervezet kérdőíves válaszainak elemzésére épül. Az előzetes eredmények a szakmai felkészültség és a kommunikáció hitelességének magas megítélése mellett a digitális kommunikáció fejlesztése, az interaktivitás, a személyre szabott információszolgáltatás és a partneri visszacsatolás iránti igényt jelzik.

A kutatás várható tudományos hozzájárulása egy olyan integrált B2B kommunikációs modell kidolgozása, amely a digitális integrációra, a partnerközpontú kommunikációra, valamint a bizalom és a hosszú távú partnerség erősítésére épül. A modell gyakorlati alkalmazása hozzájárulhat a felsőoktatási intézmények kommunikációs hatékonyságának növeléséhez és a fenntartható intézményi együttműködések fejlesztéséhez.

KOLLÁR LÁSZLÓ

Pozitív vezetői gyakorlatok megjelenése - a JOVEZETO.HU kutatási platform első eredményei

A kutatás célja az autentikus és szolgáló vezetés megjelenésének, valamint munkavállalói elégedettséggel és megtartással való kapcsolatának vizsgálata a magyar kis- és középvállalkozások körében. A kutatás empirikus megvalósítását a jovezeto.hu digitális platform támogatja, amely 360 fokos értékelési megközelítésben gyűjt adatokat a vezetők önértékeléséből és közvetlen munkatársaik visszajelzéseiből. A rendszer a tudományos adatgyűjtés mellett személyre szabott vezetői riportokat készít, amelyek elősegítik az önreflexiót és a vezetői kompetenciák fejlesztését. Az adatfelvétel 2026 őszén indult, és az első szakaszban mintegy 25 vezető kapcsolódott be a vizsgálatba. Az előadás bemutatja a kutatás elméleti és módszertani kereteit, a digitális platform működését, valamint az adatgyűjtés kezdeti tapasztalatait. A kutatás hosszabb távú célja az emberközpontú vezetési gyakorlatok hazai megismerésének és elterjedésének támogatása.

KOLOZSVÁRI SÁNDOR

Az Európai Unió tagállamainak gazdasági válságállóságát meghatározó strukturális tényezők

Az Európai Unió tagállamainak az elmúlt két évtizedben egymást követő, eltérő természetű gazdasági sokkokkal kellett szembenézniük, amelyekre különböző teljesítménnyel reagáltak. A tanulmány központi kérdése, hogy a nemzetközi tudományos szakirodalom alapján mely strukturális tényezők magyarázzák a tagállamok eltérő válságállóságát, alkalmazkodóképességét, hosszú távú helyreállását. A kutatás első szakasza kritikai, strukturált szakirodalmi áttekintésre épül, fogalmilag elkülönítve a gazdasági rezilienciát, az adaptív kapacitást, a sokkokat követő helyreállást és a strukturális megújulást. A vizsgálat rendszerezi és összeveti az intézményi minőség, a humántőke, az innováció, a fiskális mozgástér, a gazdasági szerkezet szerepére vonatkozó empirikus eredményeket, miközben nyitott marad további meghatározók, így a pénzügyi sérülékenység, a demográfiai összetétel, a munkaerőpiaci intézmények vagy a korábbi gazdasági volatilitás jelentőségére is. A kutatás külön figyelmet fordít a válságtípusok sajátosságaira, valamint arra, hogy milyen, a fentiekben eddig nem említett, eltérő tényezők befolyásolhatják a kezdeti visszaesést és a későbbi kilábalást. A hangsúly nem egyetlen válságon, hanem a 2008 utáni sokkok összehasonlítható tapasztalatain van. A tanulmány célja egy szakirodalmi bizonyítékokra épülő elméleti keret kialakítása, amely figyelembe veszi az egymást követő válságok kumulatív és pályafüggő hatásait. A javasolt keret a doktori kutatás következő szakaszaiban az EU országok közötti összehasonlítás és empirikus tesztelés alapjául szolgál, anélkül, hogy előre rögzítené a meghatározó tényezők végleges körét.

KOVÁCS NÁNDOR

Kontrolling a központi költségvetésben – Egy empirikus kutatás részeredményei

A kutatás célja a komplex kontrolling működés meghatározó tényezőinek empirikus vizsgálata a központi költségvetési szervezetek gazdálkodási döntéshozatali folyamataiban, különös tekintettel a szervezeti szemléletre, az információs rendszerek támogatására és a kontrolling információk tényleges hasznosulására. A vizsgálat 159 válaszadó bevonásával megvalósított kérdőíves adatfelvételre épül, amelynek eredményei leíró és többváltozós statisztikai módszerekkel kerültek elemzésre. A korábban publikált eredmények alapján a kontrolling információs, szervezeti és döntéstámogató dimenziói szignifikánsan jelen vannak a vizsgált szervezetek működésében. A kontrolling szemlélet és a döntéstámogató hasznosulás között erős pozitív kapcsolat mutatható ki, míg az ágazati összehasonlítások egyes dimenziókban statisztikailag szignifikáns eltéréseket jeleznek. A kutatás további szakaszában az informatikai rendszerek integráltságának, az adatkapcsolatok megbízhatóságának, az információk hozzáférhetőségének és a technológiai támogatottság kontrolling működésben betöltött szerepének vizsgálata kerül előtérbe. Az elemzés célja annak feltárása, hogy az informatikai feltételrendszer milyen összefüggésben áll a kontrolling információszolgáltatás minőségével és a gazdálkodási döntések támogatásával. Az előadás az empirikus vizsgálatok korábban publikált, valamint újonnan feltárt részeredményeinek bemutatására és azok összefüggéseinek értékelésére irányul.

KOVÁCS PÉTER ZSOLT

Sportfinanszírozási megoldások az Európai Unióban nyugati és keleti tagállamok példáján keresztül

Jelen tanulmány az Európai Unió sportfinanszírozási sajátosságait mutatja be négy tagország – Magyarország, Csehország, Németország és Hollandia – példáján keresztül. A kutatás rávilágít a nyugati és keleti tagállamok közötti eltérő történelmi, társadalmi és gazdasági háttér formáló erejére, amely jelentősen befolyásolja a sportrendszerük jelenlegi szervezeti és finanszírozási struktúráját. A kutatásból kiderül, hogy Magyarországon és Csehországban az állami szerepvállalás domináns, míg Németországban és Hollandiában a sportélet fő mozgatórugói a civil szervezetek és a magánszektor. A statisztikai elemzés során szekunder kutatási módszereket alkalmaztunk. Külön vizsgáltuk a GDP-arányos sportkiadásokat, az állampolgárok átlagos vásárlóerejéhez viszonyított költéseket, valamint a sportban dolgozók számát és nembeli megoszlását. A kutatás eredményei rávilágítanak arra, hogy az uniós sportpolitika a szubszidiaritás elvén keresztül teret enged a tagállami sajátosságok érvényesülésének. A sport társadalmi és gazdasági szerepének erősítéséhez természetesen elengedhetetlen a lakosság testmozgáshoz való viszonyának javítása.

LEÁNYVÁRI JUDIT ERIKA

A termelési logisztika fejlődését meghatározó tényezők vizsgálata

A termelési logisztika hatékonysága meghatározó szerepet játszik a termelővállalatok versenyképességében, alkalmazkodóképességében és fenntartható működésében. Az elmúlt években zajlott és a jelenlegi válságok, az ellátási láncok zavarai, az energiaárak emelkedése, valamint a munkaerőpiaci kihívások új követelményeket támasztanak a vállalatok termelési logisztikai rendszereivel szemben. Ezzel párhuzamosan a digitalizáció, az automatizáció, a robotizáció és az Ipar 4.0 technológiák egyre jelentősebb lehetőségeket kínálnak a folyamatok fejlesztésére.

A kutatás célja a termelési logisztika fejlődését befolyásoló belső és külső tényezők feltárása, valamint ezek összehasonlító vizsgálata magyar és német termelővállalatok körében. A vizsgálat kiterjed a technológiai, informatikai, szervezeti, emberi, vezetési, gazdasági, ellátásilánc- és fenntarthatósági tényezőkre, továbbá a vállalatméret és a gyártási rendszer lehetséges hatásaira.

A tervezett empirikus kutatás első szakaszában félig strukturált mélyinterjúk segítségével történik a vállalati tapasztalatok és fejlesztési lehetőségek feltárása. A mélyinterjúk értékelésénél a tematikus elemzés módszerét használom, és az elemzés során két megközelítést a deduktív és az induktív elemzést kombinálok. Az interjúk eredményei megalapozzák a későbbi, német és magyar termelő vállalatok bevonásával tervezett kérdőíves felmérést. A kutatás várható eredményei hozzájárulhatnak a termelési logisztika fejlettségét meghatározó tényezők jobb megértéséhez, valamint a hatékonyabb és válságállóbb vállalati megoldások azonosításához. Az előadás során bemutatom az eddig elkészült mélyinterjúk részeredményeit.

LI ZEWEN

The Impact of Backward Participation in Global Value Chains on Labor Market Polarization

This study examines whether backward global value chain participation, measured as the share of foreign value added embodied in gross exports, affects labor market polarization. The analysis uses a panel of 61 economies covering 2007–2024. Two-way fixed-effects estimates are supplemented by extensive robustness tests and an industry-level Bartik instrument to address potential reverse causality and omitted-variable bias. Greater backward participation is associated with significantly lower labor market polarization, and this relationship remains stable after introducing additional controls, treating outliers, excluding the COVID-19 years, applying two-way clustering, and replacing the core explanatory variable with its three-year moving average. Instrumental-variable estimates support the same conclusion. The association is more pronounced in developing economies and in countries with weaker R&D capabilities or lower human capital endowments. Mechanism tests show that backward participation promotes technological progress, as reflected in faster total factor productivity growth and a higher share of information and communication technology (ICT) goods in total goods imports. It also advances employment formalization by expanding wage and salaried employment while reducing vulnerable employment. These findings identify technological progress and employment formalization as two plausible channels through which backward global value chain participation mitigates labor market polarization.

LIU SHUYUE

Economic Valuation of Agricultural Carbon Sinks: A Systematic Review with a Focus on Central and Eastern Europe

Agricultural soils and biomass can store substantial amounts of carbon, and the EU increasingly relies on carbon farming to reward this service. Yet it remains unclear how the value of agricultural carbon sinks is estimated across studies and how well the existing evidence covers Central and Eastern Europe (CEE). This presentation introduces a systematic review, currently in preparation, of the literature on the economic valuation of agricultural carbon sinks. Peer-reviewed studies are identified in Scopus and Web of Science and screened following the PRISMA guidelines. A bibliometric analysis maps publication trends, geographic coverage and thematic clusters, and the included studies are coded by valuation method (such as the social cost of carbon, carbon market prices and abatement costs), carbon accounting approach, spatial scale and policy relevance. The review examines which methods dominate the field, how sensitive valuation results are to carbon price and accounting assumptions, and to what extent CEE countries are represented. It is expected to reveal research gaps, particularly in spatially explicit valuation and in linking valuation results to policy targeting under the Common Agricultural Policy. These gaps will guide the next stage of the doctoral project, a pilot study in Hungary.

MACSKIN LÁSZLÓ

A topmenedzsment HR-döntései és a tőzsdén jegyzett futballklubok árfolyama: narratív áttekintés és jövőbeli kutatási irányok

A tőzsdén jegyzett labdarúgóklubok árfolyamának mozgását a szakirodalom elsősorban a mérkőzéseredményekkel magyarázza, a vezetői döntések szerepe kevésbé feltárt. A kutatás arra keresi a választ, mit tudunk a topmenedzsment HR-döntéseinek és a klubok tulajdonosi-irányítási változásainak árfolyamhatásáról. Strukturált narratív szakirodalmi áttekintést végeztünk a Scopus és a Web of Science adatbázisban: az adatbázis-keresés 136 egyedi rekordjából 87 tanulmány került be, közülük 12 vizsgálja közvetlenül valamely ilyen döntés hatását; a keresés hólabdamódszerrel is kiegészítésre került. Az eredményeket háromszintű keretben rendszerezzük: tulajdonosi és irányítási változások, edzőváltások, valamint a játékoskerettel kapcsolatos döntések. Az edzőváltásoknak nagyobb európai mintákon nincs kimutatható hatása; egy angol minta leíró adatai szerint a lemondást negatívabb reakció követi, mint a menesztést. A játékoseladásokra a rendelkezésre álló eseményvizsgálatok pozitív reakciót találtak, a vásárlások megítélése mintánként eltér, és a bejelentések előtt gyakori az információszivárgás. A tulajdonosi és irányítási hírek az egyklubos esettanulmányokban a legnagyobb árfolyammozgások között szerepelnek, szisztematikus vizsgálatuk azonban hiányzik. A legfontosabb kutatási rések ezért ez a felsővezetői szint, az edzőváltások típus szerinti (menesztés, lemondás) elemzése és a játékosvásárlásokra adott eltérő reakciók okainak közvetlen vizsgálata. Ezekre építve a jövőben összehasonlító eseményvizsgálatot tervezünk, többek között a Borussia Dortmund, a Manchester United és a Juventus példáján.

MAKLÁRI ESZTER

A fenntarthatósági jelentések információtartalmának elemzése a bankszektorban tevékenykedő vállalatok körében

Az Európai Unió fenntarthatósági szabályozási környezete – különösen a CSRD és az ESRS-szabványrendszer, valamint az Omnibusz-javaslatcsomagban megfogalmazott „Stop-the-clock” irányelv – átformálja a pénzügyi szektor jelentéstételi kötelezettségeit. Bár a szabályozási határidők eltolása szűkítette az azonnal érintett vállalatok körét, a legtöbb hitelintézet továbbra is köteles fenntarthatósági beszámolót készíteni. A kutatás célja az európai bankszektor felkészültségének átfogó, kvantitatív feltárása az ESRS-követelmények tükrében, különös tekintettel az általános és a tematikus közzétételek kiegyensúlyozottságára, a mérlegfőösszeg hatására, valamint a szektorban fellelhető látens fenntarthatósági archetípusokra.

A vizsgálat módszertani alapját 83 európai uniós székhelyű hitelintézet fenntarthatósági beszámolójának szövegbányászata adta. Az elemzéséhez R környezetben többdimenziós faktorelemzést (MFA), főkomponenseken végrehajtott hierarchikus klaszterezést (HCPC), K-means stabilitásvizsgálatot, valamint ökonometriai és nemparaméteres teszteket (logisztikus regresszió, Kruskal-Wallis és Dunn-próbák) alkalmaztam.

Az eredmények alapján a klímaváltozással, a saját munkaerővel és a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos közzétételek terén kimagasló a felkészültség. Azonban a biodiverzitás, a körforgásos gazdaság, valamint az értékláncban dolgozók védelmében jelentős hiányosságok tapasztalhatók. Az ökonometriai modellek igazolták, hogy a mérlegfőösszeg nem bír szignifikáns magyarázóerővel az ESRS-közzétételek részletezettségére.

A klaszterelemzés három markáns stratégiai profilt különített el: a „Lemaradókat”, a biodiverzitásban és az értéklánc-kezelésben élenjáró, de lazább governance-szel rendelkező „Ökológiai úttörőket”, valamint a klímavédelmi területen és a vállalatirányításban erős, de a természeti tőke terén elmaradó „Tradicionális intézményi kiválókat”.

MAMUN ASEP YUSUP

Climate Risk and Resilience of Development Financial Institutions in Sustainable Financing: Insights from European-Union DFIs

This study offers comparative insights into the climate-related capital vulnerability of six DFIs in the European Union institutional setting and considers the implications for sustainable financing. Publicly disclosed 2025 non-financial corporate exposures and capital positions are combined with sector-specific probability-of-default (PD) adjustments from CLIMACRED under four Network for Greening the Financial System (NGFS) short-term scenarios for 2026–2030. Incremental credit-loss proxies are calculated using fixed sectoral exposures, positive PD adjustments and selected loss-given-default assumptions. The resulting losses are deducted from initial Common Equity Tier 1 (CET1) capital with risk-weighted assets held constant; reverse stress-testing multipliers relate scenario losses to capital headroom above a 10.2% analytical CET1 benchmark. In the supplied working data, the DAPS_EUR generates the highest modelled loss for each institution. Loss intensity ranges from 1.00% of reported corporate exposures for MCC Group to 6.32% for BGK, while ICO records the largest modelled loss relative to starting CET1 capital (9.92%). Reverse loss multipliers range from 5.61 to 14.48. The differing patterns show that sector concentration, scenario-conditioned credit sensitivity and initial capital strength must be considered jointly. These findings inform risk governance and capital planning for European DFIs undertaking sustainable financing, including investments related to the Sustainable Development Goals (SDGs).

MÁRKÓNÉ TAKÁCS PANNA

The integrated role of employer branding and city branding in the labour market competitiveness of Debrecen

As a result of the effects of globalization, competition between cities is becoming stronger and more important and the importance of acquiring and retaining skilled labor in the long term is increasing. Accordingly, in addition to employer branding, city branding factors also play an important role. The aim of the research was to find out how employer branding and city branding are related to each other in shaping Debrecen's competitiveness in the labor market. The study was based on a qualitative methodology, in the framework of which eight semi-structured in-depth interviews were conducted with HR managers of four multinational and large companies operating in Debrecen, two company managers and two municipal experts. Based on the results, it can be concluded that in addition to income and career opportunities, quality of life, housing, urban infrastructure and corporate culture are increasingly important factors in employee decisions. The research pointed out that employer branding and city branding are mutually reinforcing strategic factors, which together influence the workforce attractiveness of companies and the competitiveness of the city.

MÁTHÉ IVETT ANDREA

Az Ulrich HR-szereptipológia értelemzése a fúziók és felvásárlások folyamatában

A fúziók és felvásárlások (M&A) sikerét jelentős mértékben meghatározza az emberi tényezők megfelelő kezelése, ami a humánerőforrás-menedzsment stratégiai szerepének felértékelődéséhez vezet. Ulrich (1996) HR-szereptipológiájának alkalmazása az M&A-kutatásokban ugyanakkor nem jellemző, így kevéssé ismert, miként rendeződnek át a HR-szerepek a tranzakció folyamatában. Jelen kutatás e kérdést két saját, korábban publikált, illetve közlésre benyújtott szakirodalmi feldolgozásunk szintézisével vizsgálja. Az első, kvalitatív szakirodalmi áttekintés az M&A tervezési, integrációs és implementációs szakaszára jellemző HR-gyakorlatokat tárta fel folyamatszemléletű keretben. A második, PRISMA 2020 protokollt követő szisztematikus áttekintés 22 tanulmány alapján öt M&A-specifikus HR-szerepet azonosított, és azokat Ulrich modelljében helyezte el. A szintézis során a korábban feltárt gyakorlatokat funkciójuk alapján a szerepekhez rendeltük, majd szakaszonként meghatároztuk a domináns szerepeket és azok Ulrich-féle megfelelőit. Az eredmények a HR szerepfókuszának szakaszonkénti eltolódását mutatják a stratégiai partner szereptől a változási ügynökön át a munkavállalói bajnok szerepig, miközben a tudásfacilitátor és kommunikátor szerep a teljes folyamatban jelen van. A kidolgozott integrált keret hozzájárul Ulrich HR-szereptipológiájának dinamikus értelmezéséhez, és szakaszspecifikus támpontot nyújt a HR szerepvállalásának tervezéséhez a fúziók és felvásárlások folyamatában.

MEDVE ANNA

A turisztikai szektor sokkhatásai és rezilienciamechanizmusai: szisztematikus szakirodalmi áttekintés

A turisztikai szektor fokozott sérülékenysége a járványügyi, geopolitikai, természeti és makrogazdasági sokkhatásokkal szemben felértékelte a szervezeti és ágazati reziliencia vizsgálatát. A kutatás célja a szektor sokkhatásaira adott alkalmazkodási stratégiák rendszerezése, a reziliencia különböző megközelítéseinek összehasonlítása, valamint a szakirodalomban azonosítható kutatási hiányosságok feltárása. A vizsgálat a Scopus és Web of Science adatbázisokban 2026 szeptemberében végzett keresésre épül. A PRISMA 2020 irányelveit követő kiválasztási folyamat során az eredetileg azonosított 839 rekordból 34 tanulmány került részletes bibliometriai és tartalmi elemzésre. Az eredmények alapján a vizsgált szakirodalomban a COVID-19-járványhoz kapcsolódó kutatások dominálnak, miközben a geopolitikai, természeti és makrogazdasági sokkhatásokra vonatkozó elemzések kisebb arányban jelennek meg. A szakirodalmi szintézis a reziliencia három dimenzióját – működési, kapcsolati és átalakulási reziliencia – különíti el, amelyeket mikro-, mezo- és makroszintű elemzési keretrendszerbe rendez. Az alkalmazkodási stratégiák között kiemelt szerepet kap a pénzügyi stabilitás megőrzése, a digitalizáció, a tevékenységek diverzifikációja, az érintetti együttműködés és a stratégiai megújulás. A vizsgált mintában az egymást követő és egymásra épülő sokkhatások együttes kezelésének vizsgálata kevésbé kidolgozott területként azonosítható. A kutatás hozzájárulása egy többdimenziós rezilienciakeretrendszer kialakítása, amely a válságokkal szembeni ellenállóképességet a működés fenntartásán és helyreállításán túl az alkalmazkodás és a szervezeti megújulás összefüggésében értelmezi.

MEZEI PÉTER

A vírusmarketing tudományos kutatásának fejlődése és főbb kutatási irányai – bibliometriai és szakirodalmi áttekintés

A vírusmarketing a digitális marketingkommunikáció egyik jelentős kutatási területe, amelynek vizsgálata a közösségi média és az online tartalommegosztás térnyerésével egyre nagyobb figyelmet kapott. A tanulmány célja a vírusmarketinggel foglalkozó tudományos kutatások fejlődésének, főbb témaköreinek és alkalmazott kutatási módszereinek feltérképezése a 2024–2026 közötti időszakban. A kutatás bibliometriai elemzésre és strukturált szakirodalmi áttekintésre épül, amelynek során a releváns tudományos publikációk azonosítása és kiválasztása előre meghatározott keresési és szűrési kritériumok alapján történik, a PRISMA irányelveinek figyelembevételével. Az elemzés vizsgálja a publikációs aktivitás alakulását, a meghatározó kutatási irányokat, valamint az alkalmazott módszertani megközelítéseket. A tanulmány célja továbbá a jelenlegi kutatási trendek és a további vizsgálatokat igénylő területek azonosítása, hozzájárulva a vírusmarketing tudományos megközelítéseinek rendszerezéséhez.

MOLNÁR ZSOLT

AI-Driven Economic Transformation: Effects on Purchasing Power in Hungary and the European Union

Between 2026 and 2036, significant transformations are expected to occur as a result of the rapid advancement of Artificial Intelligence (AI). AI will not only accelerate the technological and economic processes, but will also fundamentally reshape societies, labor markets and business environments. The continuous development and adoption of AI technologies are expected to replace certain occupations, reduce workforce demand in others and alter required skill sets across multiple professional domains. These changes are likely to influence employment structures, workforce composition, consumer purchasing power and overall economic behavior, generating substantial secondary and long-term effects throughout these anticipated transformations from both Hungarian and European Union perspectives, with a particular focus on their implications for employment, economic resilience and social sustainability.

MUFTI TAHIR NIYAZ

Global Bibliometric Trends in Organizational Psychology in the Context of Employee Satisfaction

Job satisfaction has gained popularity in recent years because of its relevancy with the current gen Z entering the workforce and disrupting innovations. This is why we applied a systematic review and a bibliometric analysis of the literature as a basis. Our study aims shed light of what constitutes the idea of ‘job satisfaction’. We present the main elements that contribute to an individual's satisfaction with their work. The Scopus database was used for this review for the papers published from 2014 to 2024. In total 313 documents were selected for the study after the PRISMA protocol. The tools used were R studio software for visualization and presentation. The keywords used to extract data were: “employee satisfaction”, “job satisfaction”, “productivity", "organizational commitment", "turnover retention". Results: We offer important understandings about the importance of employee satisfaction in organizations through this review paper. Our findings suggest that there is a relationship between employee satisfaction and productivity at work by showing the trends and clusters discussed in the literature. The researchers have focused on the determinants and results of job satisfaction, mainly its impact on employee turnover.

NAGY FRUZSINA

Mitől elégedett és mitől elégedetlen a szállodai vendég? Szolgáltatási jellemzők aszimmetrikus hatása utazótípusonként online értékelések alapján

Az online vendégértékelések szöveges tartalmának vendégszegmensenkénti elemzése magyarországi szállodák esetében még kevéssé feltárt. Kutatásunk azt vizsgálja, mely szolgáltatási jellemzők váltanak ki elégedettséget, illetve elégedetlenséget, és ezek hatása hogyan tér el az utazótípusok (párok, családok, egyéni utazók, baráti társaságok) között. Az elemzés egy online szállásfoglaló platformról gyűjtött, 46 hazai szálloda 22 692 értékelését tartalmazó adatbázison alapul, amelyben a pozitív és negatív vélemények külön szövegmezőben szerepelnek. Az előzetes elemzésben szótáralapú kódolással tizenkét szolgáltatási jellemzőt azonosítottunk, majd a háromfaktoros (Kano-) modell keretében, büntetés–jutalom kontrasztelemzéssel becsültük hatásukat a vendég által adott 1–10-es összpontszámra. A mezők polaritását a PrecoSenti szentimentlexikonnal ellenőriztük: a pozitív szövegek 87%-a lexikailag is pozitív, a panaszoknak viszont csak 40%-a, harmaduk szentimentszó nélküli, tényszerű leírás. Az eredmények erős aszimmetriát mutatnak: tizenkét jellemzőből tizenegynél a negatív említés nagyobb pontszámcsökkenéssel jár, mint a pozitív említés növekedéssel; a tisztaság kifogásolása átlagosan 0,94, a személyzeté 0,78, az étkezésé 0,73 ponttal csökkenti az összpontszámot. A szegmensek eltérnek: a kisgyermekes családok negatív véleményeinek ötöde gyermekszolgáltatásokra vonatkozik, az ár-érték arány pedig a párok és egyéni utazók pontszámát csökkenti szignifikánsan, a családokét nem. A kutatás következő lépése BERTopic-alapú témamodellezés. Az eredmények abban segítik a szállodákat, hogy fejlesztéseiket vendégcsoportonként priorizálják.

NAGY NORBERT

A fiatal kosárlabdázók gazdasági értékének monetizációja: A NIL-rendszer és az utánpótlás-nevelés finanszírozási összefüggései

Az utánpótlás-nevelés finanszírozásának nemzetközi összehasonlításában alapvető kérdés, hogy a játékosképzés során létrejövő gazdasági érték milyen módon hasznosul, és abból mely szereplők részesülnek. Az amerikai egyetemi sportban elterjedt Name, Image and Likeness (NIL) rendszer a sportolók személyéhez kapcsolódó kereskedelmi lehetőségeket helyezi előtérbe, miközben az intézményi kompenzáció átalakulása új feltételeket teremt a tehetségekért folyó nemzetközi versenyben. Az előadás célja a NIL-rendszer sportgazdasági összefüggéseinek bemutatása, különös tekintettel a kosárlabda utánpótlás-nevelésének finanszírozására. Középpontjában a sportolói érték, az egyéni bevételszerzés és a nevelőszervezetek pénzügyi érdekeltségének kapcsolata áll. Az On3 által közzétett értékelések szemléltetik a játékosokhoz kapcsolódó gazdasági nagyságrendeket, ugyanakkor rámutatnak a piaci érték és a tényleges bevétel megkülönböztetésének jelentőségére. A téma európai értelmezése felveti a képzési ráfordítások és a későbbi értékhasznosítás közötti intézményi kapcsolat kérdését. A sportolók bevételi lehetőségeinek bővülése önmagában nem biztosít finanszírozási forrást a nevelőklubok számára. Az előadás a kereskedelmi együttműködések, a képzési kompenzáció és a nemzetközi játékosmozgások összefüggésein keresztül fogalmaz meg szempontokat az utánpótlás-nevelés fenntarthatóbb finanszírozásához.

NAGY-TÓTH BOGLÁRKA

A külső szakértelem elfogadottsága a családi vállalkozások generációváltásában

A családi vállalkozások működésében a fontosabb döntések gyakran a családon belül születnek meg, ez pedig a generációváltás folyamatát is meghatározza. Bár a külső szakértők bevonása számos előnnyel járhat, a vállalkozásvezetők nem feltétlenül veszik igénybe az ilyen jellegű segítséget. A előadás célja bemutatni, hogy a magyar családi vállalkozások mennyire nyitottak a külső szakértelem igénybevételére, és milyen tényezők befolyásolják ezt a hozzáállást. A vizsgálat 52 magyar családi vállalkozás körében végzett kérdőíves felmérésre épül. Az eredmények alapján a második és harmadik generációs vállalkozások vezetői nagyobb arányban fogadnának el külső segítséget, mint az alapító generáció tagjai. Hasonló különbség figyelhető meg az utódlási tervvel rendelkező és azzal nem rendelkező vállalkozások között is. A válaszok ugyanakkor azt mutatják, hogy a vezetők továbbra is elsősorban a belső erőforrásokra és a családtagok felkészítésére támaszkodnának. A kutatás alapján a külső szakértelem elfogadottsága összefügg a vállalkozások generációs helyzetével és tervezési gyakorlatával.

NEMESSÁLYI-BISTEY JUDIT

Magyarországi mikrovállalkozások túlélési esélyei: az EU-csatlakozástól napjainkig

A vállalkozások hosszú távú fennmaradása a gazdasági fenntarthatóság és a kiegyensúlyozott területi fejlődés egyik alapfeltétele. Az elmúlt két évtizedben a magyar vállalkozói szektor működési környezete jelentős gazdasági és szabályozási változásokon ment keresztül, amelyek érdemben befolyásolták a vállalkozások fennmaradási esélyeit. A kutatás célja annak feltárása, hogy az EU-csatlakozást követő időszakban milyen tendenciák jellemezték a hazai vállalkozások túlélési pályáit, valamint milyen területi és demográfiai különbségek figyelhetők meg a vállalkozások működésében.A vizsgálat szekunder statisztikai elemzésre, valamint saját empirikus kutatásra épül. Az elemzés során országos vállalkozásstatisztikai adatok, valamint az Észak-alföldi régióban egy támogatási program segítségével létrejött vállalkozások adatbázisának feldolgozása történt meg. A kutatás kiemelt figyelmet fordít a gazdasági válságok, a járványhelyzet, valamint az adózási szabályozások változásainak vállalkozási struktúrára gyakorolt hatásaira.

A kutatás egyik fő következtetése, hogy a hivatalos statisztikai adatbázisok korlátozottan alkalmasak a vállalkozások túlélését meghatározó társadalmi és demográfiai tényezők mélyebb feltárására. Ezek megértéséhez a hivatalos statisztikák és a mikroszintű empirikus adatok integrált vizsgálata szükséges.

A kutatás hozzájárulhat a hazai vállalkozásfejlesztési és gazdaságpolitikai döntések megalapozásához, különösen a regionális különbségek mérséklése és a sérülékenyebb vállalkozói csoportok támogatása szempontjából, ezáltal elősegítve a fenntartható regionális fejlődést.

OKORE LAVENDER AWINO

Mom is not Mad! A Lived Experience Perspective of Culturally (Mis) Adapted Women's Mental Health in the Kenyan Multicultural Setting

Kenya is deeply rooted in a mosaic of cultural practices. It is a unique multicultural setting that spans over 44 distinct tribal units, including adapted immigrant and minority communities. This context poses challenges to mental health programming thereby requiring that cultural relevance should be the core of community-based intervention design. In Kenya, community awareness levels on mental health issues in many rural and some urban areas are quite low, resulting in negative perceptions and pervasive stigmatization, whereby mental health care users (MHCUs) are often labelled as mad. Our paper scopes the cultural paradigm of mental health conditions in rural and informal settings and narrates the familial and caregiving experience . The paper sought to incorporate households and children in the care, transition and management of mental health conditions. Using a conceptual review and storytelling approach, we analyse culturally maladapted response to the burden on MHCUs and Caregivers in rural Kenya. We propose a multi-stakeholder approach that incorporates local nuances, cultural context and lived-experience-based practice. Our perspective aims to ensure that the design of interventions is scalable and incorporates the wellbeing of children and caregivers who navigate the anxiety and trauma of possibly never seeing a loved one again.

PELYÁK LEJLA

Egészségmegőrzési preferenciák a munkahelyi jóllét támogatásában – sportszervezeti pilot kutatás eredményei

A munkahelyi jóllét támogatásában fontos szerepet tölthetnek be az egészségmegőrzési programok, amelyek eredményes kialakításához elengedhetetlen a munkavállalói igények megismerése. Kutatásom célja a sportszervezeti munkavállalók egészségmegőrzési programokkal kapcsolatos preferenciáinak feltárása, valamint az eltérő preferenciamintázatok azonosítása a munkahelyi jóllét célzottabb támogatása érdekében.

A pilot felmérést egy kelet-magyarországi sportkomplexum 73 munkavállalójának bevonásával, kérdőíves adatfelvétellel végeztem. Kilenc egészségmegőrzési programot ötfokozatú értékelőskálával és Best–Worst Scaling (BWS) módszerrel vizsgáltam. A kutatás feltáró jellegéhez igazodva az egyéni BWS-pontszámokon Ward-féle hierarchikus klaszterelemzést végeztem, majd a kialakított csoportokat az ötfokozatú értékelések mentén is összehasonlítottam.

Az eredmények alapján a gyógytorna és masszázs bizonyult a leginkább preferált programnak, míg a gamifikált közösségi kihívások alacsony prioritást kaptak. A klaszterelemzés során két eltérő preferenciacsoportot azonosítottam; az egyéni egészségmegőrzés-orientáltakat (n=28), akik elsősorban a kedvezményes részvételi lehetőségeket és a közvetlen egészségmegőrzést támogató szolgáltatásokat részesítették előnyben, valamint a közösségi sport orientáltakat (n=45), akiknél az aktív csapatépítők és a céges bajnokságok kaptak nagyobb hangsúlyt. A kedvezményes részvételi lehetőségek ötfokozatú értékelésében a csoportok között szignifikáns különbség mutatkozott.

Az eredmények hozzájárulnak a munkavállalói igényekhez igazodó egészségmegőrzési programok kialakításához, a pilot kutatás pedig megalapozza a sportszervezeti munkahelyi jóllét átfogóbb feltérképezésére irányuló további kutatásaimat.

PERGÉNÉ SZABÓ ENIKŐ

Kiváló egyetem, versenyképes régió? A tudományos kiválóság és a gazdasági versenyképesség kapcsolata az Európai Unió régióiban

A felsőoktatási intézmények a tudástermelés, az innováció és a humántőke-fejlesztés révén a regionális gazdaság meghatározó szereplői, ám a kutatási eredmények gazdasági hasznosulása korántsem magától értetődő.

Az előadás célja annak feltárása, hogy az egyetemek tudományos kiválósága milyen összefüggést mutat a befogadó térségek innovációs és gazdasági teljesítményével. A vizsgálat az Európai Unió NUTS 2 régióira terjed ki, a 2015–2024 közötti időszakban.

Az egyetemi teljesítmény mérésére a publikációs aktivitást, a szakterületileg normalizált idézettségi hatást (FWCI) és a nemzetközi egyetemi rangsorok kutatási indikátorait alkalmazzuk. A regionális gazdasági versenyképességet elsősorban a munkatermelékenység, kiegészítő jelleggel az egy főre jutó GDP, míg az innovációs teljesítményt a szabadalmi aktivitás jellemzi. A vállalati K+F intenzitást a tudományos eredmények gazdasági hasznosulását befolyásoló tényezőként vizsgáljuk.

Az OpenAlex, Scopus, Eurostat, EPO és Regional Innovation Scoreboard adatain alapuló elemzés a regionális tudástermelési függvény megközelítését és fixhatású panelregressziós modelleket alkalmaz.

A kutatás arra keresi a választ, hogy a tudományos kiválóság önmagában elegendő-e a regionális versenyképességhez vagy annak gazdasági hasznosulása a térségek innovációs és vállalati kapacitásán múlik.

POPOVICSNÉ SZILÁGYI ZITA

Észlelt szervezeti támogatás és a szervezeti polgár magatartás kapcsolata

A kutatás célja az észlelt szervezeti támogatás és a szervezeti polgári magatartás (OCB) közötti összefüggést vizsgálta a kelet-magyarországi kis- és középvállalkozások (KKV-k) alkalmazottainak körében. A kvantitatív kutatást egy önkitöltős, strukturált kérdőív segítségével végeztük, amelynek célja az érzékelt szervezeti támogatás, valamint a munkaköri elvárásokon túlmutató, mind a kollégákat, mind a szervezetet támogató magatartások mérése volt. A kutatásban mintegy nyolcvan, kelet-magyarországi KKV-nál dolgozó munkavállaló vett részt. Az adatok elemzéséhez leíró statisztikai módszert alkalmaztunk, beleértve a válaszok eloszlásának és az átlagértékek elemzését, valamint a két vizsgált változó közötti kapcsolat alapvető statisztikai tesztelését. A kutatás hozzájárul a szervezeti támogatás és a szervezeti polgári magatartás közötti kapcsolat jobb megértéséhez a magyar KKV-szektorban. Az eredmények bővíthetik e szektor munkavállalói magatartásával kapcsolatos ismereteket, és kiindulópontot jelenthetnek a téma további jövőbeli vizsgálatához.

PORKOLÁB-ANGYALOS ZSANETT

A digitális sérülékenységtől a gazdasági veszteségig: kiberincidensek esettanulmány-alapú vizsgálata a mezőgazdasági kisvállalkozások körében

A mezőgazdasági vállalkozások digitalizációja a termelési és adminisztratív folyamatok hatékonyságát növelheti, ugyanakkor a digitális rendszerek sérülékenysége közvetlen és közvetett gazdasági veszteségekhez vezethet. A tanulmány célja annak feltárása, hogy a kiberbiztonsági incidensek milyen mechanizmusokon keresztül érinthetik a kisebb mezőgazdasági gazdaságok működését. A kutatás dokumentumalapú, kvalitatív összehasonlító esettanulmány-elemzést alkalmaz három nyilvánosan ismertetett incidens alapján: egy svájci tejgazdaság adatvesztéssel járó zsarolóvírus-támadását, egy családi gabonagazdaság beszállítói fizetési csalását, valamint egy növénytermesztő gazdaság betakarítási adatrendszerét érintő rosszindulatúszoftver-fertőzést vizsgál. Az összehasonlítás egységes szempontjai a támadási mechanizmus, az érintett üzleti folyamat, a dokumentált pénzügyi következmény és a működési zavar jellege. Az esetek három eltérő gazdasági hatásmechanizmust szemléltetnek: az adatok elérhetetlenségéből eredő állategészségügyi és közvetett gazdasági következményeket, a beszállítói fizetési adatok manipulálásával összefüggő közvetlen pénzügyi kitettséget, valamint a betakarítási folyamat megszakadásából eredő működési és helyreállítási kockázatokat.

POZSGAI ÉVA JULIANNA

A betegközpontú ellátás fogalmi modellje: A beteg autonómiájának és érdemi részvételének támogatása a mesterséges intelligencia korában

A mesterséges intelligencia térnyerése új lehetőségeket teremt az egészségügyi kommunikáció fejlesztésében, ugyanakkor az információk gyorsabb hozzáférhetősége önmagában nem biztosítja a betegközpontú ellátás megvalósulását. A tanulmány célja egy szakirodalmi szintézisre épülő, integrált fogalmi modell bemutatása, amely az MI betegautonómiát és érdemi döntési részvételt támogató mechanizmusait azonosítja.

Az elméleti keretrendszer három pillérre épül: a betegközpontú kommunikációra, a betegautonómia és a közös döntéshozatal szakirodalmára, valamint a felelős egészségügyi MI-alkalmazás nemzetközi iránymutatásaira. A modell figyelembe veszi a hazai és visegrádi országokban végzett vizsgálatok betegpreferenciákkal kapcsolatos tapasztalatait.

A kidolgozott modell négy egymásra épülő szintet különít el: az MI-támogatott kommunikációt, a kommunikációs mechanizmusokat, a betegoldali mechanizmusokat és a betegközpontú eredményeket. Négy elméleti propozíciója szerint az MI az információk érthetőségének javításával, a kérdésalkotás és preferenciakifejezés támogatásával, valamint a megfelelő bizalom kialakításával járulhat hozzá a betegközpontúsághoz, amennyiben biztosított az emberi szakmai felügyelet.

A modell hangsúlyozza az átláthatóság, az adatvédelem, az egészségműveltség és a szervezeti felkészültség jelentőségét. Tudományos hozzájárulása az MI alkalmazása és a betegközpontú eredmények közötti közvetítő mechanizmusok rendszerezése. Gyakorlati alkalmazhatósága kiterjed az egészségügyi kommunikáció fejlesztésére, a szakemberképzésre és az MI-rendszerek értékelésére. Emellett megalapozza a későbbi kvalitatív és strukturális egyenletmodellezésen alapuló kvantitatív kutatásokat, elősegítve az elméleti összefüggések empirikus vizsgálatát különböző egészségügyi ellátási szinteken.

PÖSZMET TIBOR

A szakmai stábok összetételének és hatékonyságának vizsgálata a magyar utánpótlás-labdarúgás rendszerpiramisában a 2025/26 bajnoki szezonban

A tanulmány a magyar utánpótlás-labdarúgás rendszerpiramisában működő szakmai stábok összetételét és hatékonyságát vizsgálja, különös tekintettel a bajnoki szintek, a korosztályok és az intézményi kategóriák közötti különbségekre. A kutatás kvantitatív módszertannal, a Magyar Labdarúgó Szövetség 2025/26-os szezonra vonatkozó mérkőzésjegyzőkönyvi adatai alapján készült, összesen 246 csapat stábösszetételének elemzésével. Az eredmények azt mutatják, hogy azonos korosztályon belül elsősorban a bajnoki osztály határozza meg a stáb létszámát és specializáltságát, miközben az idősebb korosztályok felé haladva a szakmai háttér komplexitása általában növekszik. A korrelációs vizsgálatok alapján a fizioterapeuta / rehabilitációs szakember, a kapusedző és a masszőr jelenléte mutatja a legerősebb összefüggést a kedvezőbb bajnoki helyezésekkel. Az intézményi összehasonlítás rámutat arra is, hogy az akadémiák lényegesen nagyobb és differenciáltabb stábstruktúrával rendelkeznek, mint a tehetségközpontok, körzetközpontok és grassroots klubok. A vizsgálat hozzájárul a magyar utánpótlás-labdarúgás humánerőforrás-struktúrájának mélyebb megértéséhez, és szervezeti, valamint szakpolitikai szempontból is releváns következtetéseket kínál.

RÁCZ ADÉL

Az MI-alapú tartalomajánlások vizuális észlelése streamingplatformokon: szemkamerás vizsgálat

Az MI-alapú tartalomajánló rendszerek a streamingplatformok versenyében a felhasználói élmény kulcselemeivé váltak, ugyanakkor kevés empirikus ismeretünk van arról, hogyan oszlik meg a felhasználók vizuális figyelme az ajánlófelületeken a választás során. Korábbi fókuszcsoportos kutatásunk a tartalomválasztást jelentős kognitív terhelésként, hosszú döntési időként és orientációs nehézségként azonosította. Erre építve az előadás egy szemkamerás vizsgálat eredményeit mutatja be. A vizsgálatban 13, 22-38 év közötti résztvevő három filmválasztási feladatot oldott meg a Disney+ felületén, miközben szemmozgásukat Tobii Pro Fusion (120 Hz) eszközzel rögzítettük. Az elemzés a felület kulcszónáira (kiemelt banner, márkacsempék, „Neked ajánljuk” sáv, keresés és navigáció) definiált érdeklődési területek (AOI) mentén történik, az első fixációig eltelt idő, a fixációk száma és időtartama, valamint a pásztázási útvonalak alapján. Arra keressük a választ, mely vizuális és elrendezési elemek vonzzák a legtöbb figyelmet a döntés pillanatában, milyen szerepet kap a személyre szabott ajánlósáv a választásban, és mely jellemzők erősítik a minőségérzetet és az interaktivitás észlelését. Az eredmények hozzájárulnak az ajánlórendszerek körüli figyelmi folyamatok megértéséhez, és gyakorlati ajánlásokat kínálnak a felhasználóközpontú, átlátható MI-ajánlófelületek tervezéséhez.

RÁCZ DÓRA LAURA

Konvergálnak az intézmények az országok között? - Az empirikus szakirodalom áttekintése

A gazdasági fejlődés irodalmában széleskörben elfogadott gondolattá vált, hogy az intézmények kulcsfontosságú tényezők az országok között fennálló jövedelmi különbségek magyarázatában. Éppen ezért azt várhatjuk, hogy a gyenge intézményekkel rendelkező országok intézményeiket egyre inkább olyanná formálják, amelyek a gazdasági fejlődést a leginkább támogatják. Valóban folyamatban van ilyen intézményi konvergencia? Egyre inkább hasonlítanak egymásra az országok intézményei? Egyre több tanulmány foglalkozik ezzel a kérdéssel. Kutatásom célja az intézményi konvergenciával kapcsolatos eredmények áttekintése, az intézményi minőség mérésére leggyakrabban használt mutatókkal kapcsolatos kritikák ismertetése, valamint javaslatok megfogalmazása a jövőbeli kutatásokra vonatkozóan. A tanulmány arra a következtetésre jut, hogy a különböző módszerek és intézményi mérőszámok megnehezítik az eredmények összehasonlítását, illetve, hogy a tanulmányok nem fordítanak kellő hangsúlyt az intézményi konvergencia meghatározó tényezőinek vizsgálatára. A jövőbeli kutatásoknak éppen ezért olyan komplex elemzést kellene végeznie, amelyben összehasonlítják a különböző típusú intézményi konvergencia eredményeit egy adott intézményi minőségi mérőszámra vonatkozóan. Emellett érdemes lenne még jobban megvizsgálni a kultúra szerepét az intézményi konvergenciában.

RAHMANI MOHAMMAD SALEH

A mobilalkalmazások szerepe az egészségtudatos életmód támogatásában

Az egészségmegőrzés és a jóllét iránti igény napjainkban egyre nagyobb szerepet kap a fogyasztói döntésekben. A digitális technológiák fejlődésével számos mobilalkalmazás kínál támogatást az egészségtudatos életmód kialakításához. De milyen területeken és milyen funkciókkal segíthetik ezek a mindennapi tevékenységeket? Tanulmányom az egészség, az egészségmagatartás és a wellness szakirodalmi megközelítéseit tekinti át, majd ezekre építve mutatja be a wellness-mobilalkalmazások csoportosítási és értékelési lehetőségeit. A narratív szakirodalmi áttekintés hazai és nemzetközi tudományos közleményekre, valamint a wellnessgazdasággal és a fogyasztói trendekkel foglalkozó intézményi jelentésekre támaszkodik. A feldolgozás összekapcsolja az egészségmagatartás és a viselkedésváltoztatás elméleti modelljeit a wellness többdimenziós értelmezésével és a Global Wellness Institute gazdasági megközelítésével. Az alkalmazásokat a fizikai aktivitás, a táplálkozás, az alvás és a mentális jóllét területei, továbbá funkcióik és viselkedésváltoztatási tartalmuk szerint rendszerezi. Az áttekintés rámutat arra, hogy az önmonitorozás, a célkitűzés, a visszajelzés és a személyre szabás eltérő támogatási lehetőségeket biztosíthat, ugyanakkor az alkalmazások minősége és igazolt eredményessége külön vizsgálatot igényel. A tanulmány elméleti kiindulópontot kínál a wellness-mobilalkalmazásokhoz kapcsolódó fogyasztói elvárások, választási szempontok és használati sajátosságok későbbi empirikus vizsgálatához.

ROMÁN SZANDRA

„Nem vagyok ide való” – az imposztorélmény és a hallgatói lemorzsolódás kapcsolata

A tervezett tanulmány az imposztor szindróma, illetve imposztor jelenség felsőoktatási hallgatók tanulmányi kitartásával és lemorzsolódásával való kapcsolatát vizsgálja. A téma jelentőségét az adja, hogy az imposztor szindróma összefügghet az akadémiai önhatékonysággal, a pszichológiai jólléttel és a tanulmányi bevonódással, amelyek a hallgatói sikeresség fontos tényezői. A kutatás célja az imposztor szindróma hallgatói lemorzsolódásban betöltött szerepének vizsgálata, valamint azon pszichológiai tényezők feltárása, amelyek befolyásolhatják a hallgatók tanulmányi kitartását és felsőoktatási sikerességét.

SEPIDEH MAHDIKHANI

Understanding Sustainable Travel Decisions: The Influence of Digital Communication

This study investigates the influence of electronic word of mouth (eWOM) and digital engagement on travelers' destination choices, with particular emphasis on environmentally sustainable destinations characterized by low carbon emissions and high energy efficiency. Sustainability has increasingly become a significant determinant of travel-related decision-making. Accordingly, this study proposes a conceptual research framework examining the mediating role of eWOM in the relationship between digital marketing and destination selection. The framework incorporates key dimensions of travelers' decision-making processes, including overall travel experiences, perceived energy efficiency, and the perceived authenticity of destinations' sustainability initiatives, drawing on established literature concerning destination choice and sustainable tourism. Based on empirical data collected from travelers and analyzed using Structural Equation Modeling (SEM), the findings indicate that digital marketing has a positive and statistically significant effect on electronic word of mouth, which, in turn, exerts a substantial influence on destination selection. These findings underscore the growing importance of digital communication channels in shaping environmentally responsible travel behavior. Furthermore, the study provides valuable theoretical and practical implications for tourism policymakers and destination managers by highlighting the strategic potential of digital marketing and electronic word of mouth in encouraging green travel and promoting energy-efficient, low-carbon tourism consumption patterns.

SIMON VIOLETTA

A kárpátaljai kereskedelmi és vendéglátóipari vállalkozások pénzügyi rezilienciájának vizsgálata a 2021–2024 közötti időszakban

A tanulmány a kárpátaljai kereskedelmi, szálláshely-szolgáltató és vendéglátóipari vállalkozások pénzügyi rezilienciáját vizsgálja a 2021–2024 közötti időszakban, különös tekintettel a gazdasági válságokhoz és a háborús körülményekhez történő alkalmazkodásra. A kutatás célja azon pénzügyi tényezők azonosítása, amelyek meghatározó szerepet játszanak a vállalkozások működőképességének fenntartásában és gazdasági helyreállításában. Az elemzés a Kárpátaljai Megyei Statisztikai Főhivatal hivatalos adatain alapul, összehasonlító statisztikai és pénzügyi mutatószám-elemzést alkalmazva. A vizsgálat középpontjában a vállalkozások méretstruktúrája, tőkeellátottsága, likviditása és jövedelmezősége áll. Az eredmények jelentős ágazati különbségeket mutatnak. A kereskedelmi ágazat sajáttőke-aránya 2021 és 2024 között 16,10%-ról 20,83%-ra emelkedett, miközben likviditási mutatója viszonylag stabil maradt. Ezzel szemben a szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás jövedelmezőségének helyreállását a likviditási tartalékok csökkenése kísérte. A vállalkozásszerkezet elemzése rámutatott a mikro- és kisvállalkozások számbeli dominanciájára, ugyanakkor az értékesítési árbevétel növekvő koncentrációjára is.A kutatás tudományos jelentősége a strukturális és pénzügyi indikátorok együttes értelmezésében rejlik, amely hozzájárul a vállalkozói reziliencia komplexebb értékeléséhez. Az eredmények megalapozhatják a célzott vállalkozásfejlesztési intézkedéseket, a likviditásmenedzsment fejlesztését és a határon átnyúló gazdasági együttműködések erősítését. A vizsgálat hangsúlyozza, hogy a jövedelmezőség javulása önmagában nem garantálja a pénzügyi stabilitást; annak megítéléséhez a tőkeszerkezet, a likviditás és az alkalmazkodóképesség együttes vizsgálata szükséges.

SOMOGYI-KISS PETRA

Fejlődés vagy fizetés? Klubváltási motivációk magyar labdarúgók körében

A labdarúgói mobilitás kutatása jellemzően a nemzetközi átigazolásokra összpontosít, holott a játékosok többsége országon belül vált klubot. Előadásomban azt mutatom be, milyen tényezők állnak a magyar labdarúgók klubváltásai mögött, és hogyan térnek el ezek a motivációk a pályafutás során érintett klubok száma, a játékos státusz és a további váltási szándék szerint. Az adatokat 2026 február–márciusában online kérdőívvel gyűjtöttem. Az elemzés 93 klubváltási tapasztalattal rendelkező válaszadóra terjed ki . Kilenc motivációs tényezőt ötfokú skálán mértem, az elemzéshez nemparaméteres próbákat alkalmaztam. A válaszadók a szakmai fejlődést, a jobb bajnokságot és a jobb infrastruktúrát tartották a legfontosabbnak, a magasabb fizetés csak a hatodik helyre került . Az anyagi szempontok súlya ugyanakkor a klubok számával együtt nőtt . Az újabb váltást tervezők (n = 25) a fizetést, a szakmai fejlődést, a bajnokság színvonalát, a nemzetközi tapasztalatot és az infrastruktúrát egyaránt magasabbra értékelték, mint társaik. A külföldi szerződéssel rendelkezők kedvezőbbnek ítélték anyagi helyzetük és életminőségük változását, de gyakrabban számoltak be a mentális stressz növekedéséről. Az eredmények feltáró jellegűek, és nem általánosíthatók a magyar labdarúgók egészére, de arra utalnak, hogy a játékosok megszerzésében és megtartásában a fejlődési lehetőségek és az edzői környezet is kulcsszerepet játszhat.

STEFÁN BARBARA ZSÓFIA

A menedzsmenttanácsadás szerepe a vezetői döntéshozatalban

A szervezeti működés növekvő komplexitása miatt a vezetői döntéshozatal egyre inkább különböző tudásforrások integrációjára épül. Ebben a folyamatban a menedzsmenttanácsadás fontos szerepet tölt be. A korábbi kutatások elsősorban a tanácsadói szolgáltatások eredményességére és a tudásátadás hatékonyságára összpontosítottak. Kevesebb figyelmet fordítottak azonban arra, hogy a külső szakértői tudás milyen mechanizmusokon keresztül válik a vezetői döntéshozatal részévé. A tanulmány célja a menedzsmenttanácsadás döntéshozatalban betöltött szerepének elméleti rendszerezése és a főbb hatásmechanizmusok azonosítása. A kutatás narratív szakirodalmi elemzésre épül. Ennek során a menedzsmenttanácsadás elméleti megközelítéseit, a tudásintenzív üzleti szolgáltatások (KIBS) szemléletét és a szervezeti jelentésalkotás (sensemaking) elméletét kapcsolja össze. Az elemzés három egymással összefüggő hatásmechanizmust azonosít: a döntési helyzetek strukturálását, a tanácsadói javaslatok szervezeti adaptációját és a vezetői értelmezési keretek formálását. Az eredmények arra utalnak, hogy a tanácsadói hatás nem kizárólag a javaslatok közvetlen megvalósításában jelenik meg. A tanácsadók és vezetők közötti közös értelmezési folyamat szintén meghatározó szerepet játszik. A tanulmány a korábbi eredményorientált megközelítéseket egy integrált konceptuális kerettel egészíti ki. Ez a tanácsadói hozzájárulást a vezetői döntéshozatal belső folyamatait alakító mechanizmusként értelmezi.

SUN XINYUAN

Beyond Off-farm Employment: Internet Use and the Time Reallocation of Rural Women in China

Using panel data from the China Family Panel Studies (CFPS) for 2016–2022, this study applies individual fixed-effects models and an event-study design to examine how internet use affects the transition of women in rural farming households into off-farm employment, and how these women reallocate their working time after the transition. Internet use significantly increases the probability that rural women hold an off-farm main job, and the effect grows in the survey waves after they start using the internet. The rise in off-farm employment is not accompanied by a decline in women's participation in agriculture. New off-farm workers are more likely to come from women who previously neither farmed nor held an off-farm main job than from women who previously farmed. We find no evidence that the effect of internet use on off-farm employment is significantly larger for women than for men in rural farming households. After women switch to an off-farm main job, their housework time decreases, but by far less than their paid working time increases, so their total working time rises substantially. Because only a small share of women make this transition, the additional burden is masked by the average effect of internet use. These findings suggest that digital access promotes rural women's off-farm employment but also lengthens the working time of those who make the transition. Evaluating digital village development by employment rates alone is therefore incomplete. Better public care services in rural areas, such as childcare and elderly care, are an important condition for the off-farm transition to genuinely reduce women's workload.

SZABÓ JANKA

Cuki gazdik, cuki termékek? A vizuális cukiság és az antropomorfizmus szerepe a társállat-piaci marketingben

A petfluencerektől a csomagolásig: feltérképező áttekintésünk bemutatja, hogyan hat a cukiság és az antropomorfizmus a gazdik döntéseire, és hol hiányzik még hazai kutatás.

A társállatok családtagként való kezelése (pet humanization) és a cukiságra épülő „cute economy” térnyerése új kérdéseket vet fel a marketingkutatásban. Előadásunk azt vizsgálja, milyen szerepet játszik a vizuális cukiság és az antropomorfizmus a gazdik fogyasztói döntéseiben a társállatokhoz kapcsolódó termékek és szolgáltatások piacán.

Feltérképező szakirodalmi áttekintést (scoping review) végeztünk a PRISMA-ScR irányelv szerint a Scopus, a Web of Science és a MATARKA adatbázisokban. A duplikátumok eltávolítása után a fennmaradó tanulmányokat szűrtük cím és absztrakt alapján, előre rögzített beválogatási kritériumok mentén; majd ezt követte a teljes szöveges értékelés és a hógolyó-módszer.

Az előzetes eredmények szerint a terület szűk és heterogén. A releváns tanulmányok elsősorban petfluencerekkel, csomagolási és reklámbeli állatábrázolással, valamint a gazdi–kedvenc kapcsolat és a vásárlási szándék összefüggésével foglalkoznak.

Az előadás bemutatja a feltárt mechanizmusokat és azt a kutatási rést, amely a közvetlenül az állateledel-marketingre vonatkozó, különösen a hazai vizsgálatok hiányából fakad.

SZABÓ RÉKA

Hiánypótlás vagy költségcsökkentés? A külföldi munkaerő szerepe és a külföldi munkavállalókkal kapcsolatos munkáltatói attitűdök

A külföldi munkavállalók foglalkoztatása a munkáltatói döntések és a munkahelyi bánásmód szempontjából jelentős. A tanulmány azt vizsgálja, hogy a külföldi munkavállalók származási ország szerinti kiválasztásával kapcsolatos munkáltatói preferenciák, valamint a külföldi és hazai munkavállalókkal szembeni egyenlő bánásmód iránti elkötelezettség inkább a munkáltatók tapasztalataival vagy a külföldi munkaerő szervezeten belül betöltött szerepével magyarázható-e. A kutatás egy 2024–2025-ben végzett kérdőíves felmérésen alapul, amelyben 118, többségében magyarországi, külföldi munkavállalókat foglalkoztató szervezet vett részt. A mutatókat feltáró faktorelemzéssel alakítottuk ki, az összefüggéseket robusztus standard hibákat alkalmazó regressziós modellekkel elemeztük. Az eredmények szerint azok a munkáltatók, akik a külföldi munkaerőt a hazai munkavállalók által kevésbé szívesen vállalt munkakörök betöltésére alkalmazzák, nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a munkavállalók származási országának. Azoknál a szervezeteknél pedig, amelyek a külföldi munkaerő alkalmazásában költségelőnyt látnak, alacsonyabb az egyenlő bánásmód iránti elkötelezettség. A munkamorállal kapcsolatos tapasztalatok és a foglalkoztatás során felmerülő nehézségek a szervezeti szerep figyelembevételével egyik vizsgált hozzáállással sem mutattak statisztikailag szignifikáns összefüggést. Az első kapcsolat az ellenőrző vizsgálatokban is fennmaradt, míg a második érzékenynek bizonyult az egyenlő bánásmód mérési módjára. A tanulmány közép- és kelet-európai szervezeti szintű adatokkal járul hozzá a szakirodalomhoz, elkülönítve a toborzási preferenciákat és az egyenlő bánásmód iránti elkötelezettséget, valamint összevetve a kontaktuselmélet és a szegmentált munkaerőpiac megközelítését.

SZÉKELY-PINTÉR ESZTER

Vevői ESG-elvárások és az információk hasznosítása a beszállító KKV-knál

A nagyvállalati vevők olyan kis- és középvállalkozásoktól is kérhetnek környezeti, társadalmi és vállalatirányítási (ESG) adatokat, amelyeknek nincs közvetlen fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettségük. Az adatszolgáltatás teljesítése azonban önmagában nem jelenti azt, hogy az összegyűjtött információkat a beszállító saját működésében is hasznosítja.

Az előadás szakirodalmi feldolgozás alapján vizsgálja, milyen feltételek segíthetik a megbízható ESG-adatszolgáltatást és az információk vezetői felhasználását. Kiemeli az adatok elérhetőségének, az egyértelmű felelősségi köröknek, valamint a rendszeres mérésnek és ellenőrzésnek a szerepét. Egy szemléltető példán keresztül bemutatja, hogyan támogathatják a vevő számára összegyűjtött energiaadatok a vállalat saját energiahatékonysági döntéseit.

Az előadás célja annak bemutatása, hogy milyen feltételekkel válhat a vevői ESG-adatkérés egyszeri adminisztratív feladatból a vállalati működés megismerését és a döntéshozatalt segítő lehetőséggé.

SZÉPNÉ VARGA HENRIETTA

Debreceni kondiparkok kihasználtságának vizsgálata

A magyarországi városrehabilitációs és egészségfejlesztési programok hatására jelentősen megnőtt a közterületi kondiparkok száma, melyek a lakosság számára ingyenes sportolási lehetőséget biztosítanak. Vizsgálataink során feltérképeztük a Debrecenben található kondiparkokat, majd azok kihasználtságára voltunk kíváncsiak.

Felmérésünket Evasys programmal szerkesztett kérdőívvel végeztük, kérdéseink fő célcsoportja a kondiparkot használók voltak, kontroll csoportja pedig az edzőtermet használók. Jelen tanulmányunkban a kondiparkot használók eredményeit szeretnénk közölni.

A vizsgálatba bevont személyeket arról kérdeztük, hogy mely debreceni kondiparkot használják, rendszeresen járnak-e a parkba, milyen gyakran és mennyi időt töltenek ott. Mi alapján edzenek és milyen edzést végeznek, valamint arra is kíváncsiak voltunk, hogy a kondipark mellett végeznek-e még valamilyen sportot és ha igen mit. Továbbá megkérdeztük, hogy fizikai aktivitás során mi motiválja őket, miért éppen kondiparkba járnak és véleményük szerint miért fontosak azok.

A használók válaszai alapján megállapítható, hogy szükség van kondiparkokra, melyek bármikor bárki számára ingyenesen elérhetőek.

TARNÓCZI BENCE

Gazdasági növekedés és megélhetési költségek összefüggései az Európai Unió nagyvárosaiban

A kutatás célja az európai uniós nagyvárosok gazdasági növekedése és megélhetési költségeinek változása közötti összefüggések feltárása a 2014-től napjainkig terjedő időszakban. A vizsgálat középpontjában annak meghatározása áll, hogy a gazdasági teljesítmény növekedése milyen mértékben jár együtt a megélhetési költségek emelkedésével, illetve az összefüggés erőssége és jellege mennyiben különbözik az egyes városok között.

Az elemzés Debrecenhez hasonló vagy annál nagyobb népességű európai uniós városokra terjed ki, amelyek esetében megfelelő idősoros adatok állnak rendelkezésre. A megélhetési költségek alakulását a Numbeo városi szintű Cost of Living Index adatai, míg a gazdasági teljesítményt a városokhoz kapcsolódó NUTS3 régiók vásárlóerővel korrigált, reálértéken vizsgált GDP mutatói reprezentálják.

A kutatás korrelációs és regressziós elemzések segítségével vizsgálja a két tényező közötti kapcsolat irányát, szorosságát és időbeli változását, különös tekintettel arra, hogy a gazdasági növekedés adott mértéke mekkora megélhetési költségnövekedéssel társul. A vizsgálat célja továbbá a városok közötti különbségek és a lehetséges fejlődési mintázatok azonosítása. Az eredmények hozzájárulhatnak annak megértéséhez, hogy a gazdasági fejlődés milyen feltételek mellett eredményez tényleges életminőségi javulást, illetve milyen megélhetési kihívásokkal járhat együtt.

THULLAH MAHMOUD HASSAN

Market Inefficiencies, Post-Harvest Losses, Rural Poverty: Understanding the Socio Economic Burden of Food Waste On Sierra Leone's Rural Smallholder Farmers.

Agriculture remains a pillar of Sierra Leone's economic growth and the well-being of its population, supporting rural employment and contributing significantly to food security and household livelihoods.

Food waste and post-harvest losses represent a significant challenge to agricultural growth, food sustainability, and poverty reduction across sub-Saharan Africa.

In Sierra Leone, inefficiencies in agricultural markets and inadequate post-harvest management systems generate losses throughout the food supply chain. Smallholder farmers, who dominate the Agro-sector, suffer a disproportionate portion of those losses, resulting in reduced household income and increased expenses, threatening food insecurity and a high prevalence of rural poverty.

Smallholder farmers in Sierra Leone have limited knowledge and competence in post-harvest value addition. They rely solely on Traditional technologies to manually harvest and process agricultural products. This study examines how postharvest food loss and food waste affect local farmers, agricultural productivity, and rural household income, purchasing power, and social implications using a mixed-method approach that combines a literature review, secondary data use, and past surveys.

Socio-economically, food waste hampers rural development growth and limits rural household spending. It places an increased burden on the government to continue spending heavily on imports, urging an increase in inflation, and limiting rural household purchasing power.

TIANJI GAO

Bilateral Human Mobility and Cultural-Goods Trade: Evidence from a Global Structural-Gravity Panel

This study examines how short-term bilateral human mobility is related to international trade in cultural goods. We construct a global directed country-pair panel for 2007–2021 by combining importer-reported cultural-goods trade from the UN Comtrade database with bilateral visitor and tourist flows from UN Tourism. Using Poisson pseudo-maximum likelihood (PPML) gravity estimators with exporter-year, importer-year, and directed-pair fixed effects, we find that bilateral visitors and bilateral tourists are both positively and statistically significantly associated with cultural-goods trade on their respective observed supports ($\beta = 0.243$, robust standard error [SE] = 0.091; $\beta = 0.240$, SE = 0.064). The tourist estimate remains stable when dominant exporters or the largest mobility flows are excluded and across trade-reporting conventions. The visitor estimate is concentrated mainly in importer-to-exporter mobility and is sensitive to all three checks. Category-specific estimates differ, but equality across categories is not rejected on a common sample. On the exact visitor–tourist common support, both coefficients are markedly smaller and statistically indistinguishable. Overall, short-term cross-border mobility is a relevant non-tariff correlate of cultural-goods trade, but the magnitude of this relationship depends on sample support and trade measurement.

TÓTH BARNA

Szervezeti kultúra EFQM-elismert és ISO-alapú szervezetekben

Doktori kutatásom első három cikke szerint a vezetés és a szervezeti kultúra a minőségirányítás sikerének kulcstényezője, amelyet az önértékelés erősít; az EFQM Kiválósági Modell az ISO-alapú rendszerekre épülő, vezetés- és kultúraorientált réteg; a technológiai átalakulás pedig felértékeli az emberi és szervezeti tényezőt. Ebből következik a kérdés: eltér-e a szervezeti kultúra az EFQM-elismerést kapott és a csak minőségirányítási rendszert (ISO) működtető hazai szervezetekben? Az előadás a kutatás negyedik, kérdőíves szakaszának tervét mutatja be. Mérőeszközként a GLOBE-kérdőív rövidített, 52 kérdéses változatát alkalmazom. A kultúra jelenlegi állapotára vonatkozó 13 kérdés hat dimenziót mér. Az előre rögzített hipotézis ezek közül kettőre vonatkozik: az EFQM-elismert szervezetekben erősebb a teljesítményorientáció és a jövőorientáció. A további négy dimenziót (intézményi és csoporton belüli kollektivizmus, hatalmi távolság, bizonytalanságkerülés), a kívánatos kultúrára vonatkozó 13 kérdés alapján a tényleges és a kívánatos állapot közötti rést, valamint a 26 vezetői jellemző megítélését feltáró jelleggel elemzem. A minta 79 EFQM-elismert szervezet munkatársaiból és egy ISO-s összehasonlító csoportból áll. A kutatás hazai empirikus adattal járul hozzá az EFQM és a szervezeti kultúra kapcsolatának megértéséhez.

TÖRÖK BARBARA

Zöld a logó, de zöld a HR is? Jó gyakorlatok azonosítása a zöld emberierőforrás-menedzsmentben

Számos fenntarthatóan működő vállalkozás működik napjainkban Magyarországon. Azonban zöld-e a HR is ezekben a cégekben? A fenntarthatóság mára a vállalati működés szerves részévé vált, és egyre erősebben formálja az emberi erőforrás-menedzsment gyakorlatát is. Kutatásom a zöld emberierőforrás-menedzsment (GHRM) legfrissebb szakirodalmát tekinti át, és a toborzás, a képzés, a teljesítményértékelés, a jutalmazás, valamint a belső és külső kommunikáció területén azonosít jó gyakorlatokat. A vizsgálat alapját a szakirodalomban azonosított, a zöld HR egyes részterületeit összegző kutatások adják, amelyeket a kommunikációs és munkáltatói márkaépítési szakirodalom egészít ki. A narratív szakirodalmi elemzés eredményei HR-részterületek szerint rendszerezve mutatják be a jó gyakorlatokat, és megmutatják, hogy a GHRM sikere nem az egyes eszközök különálló alkalmazásán múlik, hanem azok tudatos, összehangolt és hiteles működtetésén, illetve kommunikálásán. Az elemzés rávilágít a magyar vállalatok jellemző hiányosságaira is, és kiindulópontot kínál mindazoknak, akik szeretnék fejleszteni zöld HR-folyamataikat.

TROITSKY MÁTYÁS

Mi vonzza a fiatalokat a vállalkozás felé? A vállalkozói szándékot befolyásoló tényezők szisztematikus áttekintése

A fiatalok vállalkozói aktivitása kulcsszerepet játszik a munkahelyteremtésben, az innovációban és a gazdasági megújulásban. A szakirodalom a vállalkozói szándékot a vállalkozói magatartás legjobb előrejelzőjének tekinti, ezért kiváltó tényezőinek feltárása az elmúlt évtizedben a vállalkozáskutatás gyorsan bővülő területévé vált. A kutatások, jellemzően a tervezett magatartás elméletére építve, a vállalkozói önhatékonyságot, a vállalkozói oktatást, valamint a családi háttér és a szubjektív normák szerepét azonosítják meghatározó tényezőként. Az empirikus vizsgálatok ugyanakkor heterogén elméleti kereteket, mintákat és módszereket alkalmaznak, többségük egyetemi hallgatókra épül. Kevéssé feltárt a tényezők közötti kölcsönhatás, valamint a szándék és a tényleges vállalkozásindítás közötti kapcsolat. A téma hazai relevanciáját jelzi, hogy a magyar hallgatók többsége tanulmányai befejezése után alkalmazotti pályát tervez. Tanulmányunkban a fiatalok vállalkozói szándékát alakító egyéni, oktatási, társas és intézményi tényezőket, valamint az alkalmazott elméleti és módszertani megközelítéseket rendszereztük. A szisztematikus szakirodalom elemzés a PRISMA protokollon alapult. Kutatásunkban a Scopus és a Web of Science adatbázisokban az elmúlt 10 évben megjelent, lektorált folyóiratcikkeket elemeztük.

VARGA MÁTÉ

Amikor a minőség sem elég: szabadalmak és jövedelmezőség a nyugat-európai elektronikai iparban gazdasági sokkok idején, 2016-2024

A szabadalmak minősége azok puszta mennyiségével szemben erősebben magyarázza a vállalati teljesítmény alakulását a szakirodalom alapján. Ennek az összefüggésnek a határfeltételei azonban súlyos makrogazdasági stressz idején még kevésbé került feltárásra. Tanulmányunk a szabadalmak mennyisége és minősége, valamint a vállalati jövedelmezőség – az eszközarányos (ROA) és a sajáttőke-arányos megtérülés (ROE) – kapcsolatát vizsgálja a stratégiailag sérülékeny, tőkeigényes nyugat-európai elektronikai gyártóiparban, 2016-2024 közötti időszakban. Az Európai Szabadalmi Hivatal PATSTAT adatbázisára és az EMIS adataira támaszkodva 112 vállalat paneladatain kétirányú fix-hatású regressziókat becsültünk, hogy megvizsgáljuk, miként befolyásolják a szélsőséges gazdasági zavarok az innovációs prémiumot. Eredményeink szerint stabil makrogazdasági feltételek mellett a szabadalmak minősége – az átlagos előremutató hivatkozások számával mérve – robusztus, exogén tényezője a működési- és a tőkejövedelmezőségnek, míg a szabadalmak mennyisége nem. Az ROA-modelljeink ráadásul fordított oksági kapcsolatot jeleznek a szabadalmak száma esetében. Megmutatjuk ugyanakkor, hogy a 2020 utáni rendszerszintű gazdasági sokk és a nyomában járó gazdasági zavarok a minőségi prémiumot teljesen semlegesítették; ezt az eredményt a hivatkozások csonkolási torzításának figyelembevételével korrigált mutatónk is megerősíti. Tanulmányunk elméleti hozzájárulása annak kimutatása, hogy a magas minőségű szellemi tulajdon fölénye nem abszolút, hanem szigorúan stabil makrogazdasági környezethez kötött. A sérülékenységek bemutatásával eredményeink fontos tanulságokkal szolgálnak a szabadalom-vezérelt jövedelmezőség korlátairól a rendszerszintű gazdasági bizonytalanság időszakaiban.

VASS MÁRK

A Covid hatása az EU logisztikájára

A kutatás célja az európai áruszállítás teljesítményének és szerkezetének, valamint az EU-n belüli árukereskedelem változásainak feltárása a Covid–19 világjárvány időszakában és az azt követő években. Az elemzés az EU–27 tagállamaira vonatkozó, elérhető Eurostat-adatokra épül, a 2019–2024 közötti időszak közúti, vasúti és külkereskedelmi folyamatainak összehasonlításával. Az IBM SPSS programmal végzett feldolgozás bázisindexeket, leíró statisztikákat, páros előjelpróbákat és érzékenységvizsgálatot alkalmaz.

A közúti és vasúti áruszállítás teljesítményét tekintve azt derült ki, hogy a balti országok nagy torzító erővel rendelkeznek, de kizárásukat követően is jellemző maradt a vasút csökkenése és a közút növekedése. Az EU-n belüli import 2019–2024 közötti vizsgálata az árutömeg enyhe csökkenése mellett a kereskedelmi érték jelentős emelkedését mutatta, különösen az energiahordozóknál.

Az eredmények a szállítási módok eltérő alkalmazkodására, valamint az árumennyiség és a kereskedelmi érték változásának különválására utalnak. A megfigyelt folyamatok ugyanakkor a világjárvány mellett más gazdasági és geopolitikai tényezők hatását is tükrözik.

VERES DÓRA

A vágócsirke-előállítás naturális és ökonómiai hatékonysága egy magyarországi gazdaság paneladatai alapján

A magyar állattenyésztés egyik legmeghatározóbb, folyamatos technológiai fejlődést mutató szektora a baromfiágazat. A tanulmány célja a vágócsirke-hizlalás naturális és ökonómiai hatékonyságának, valamint jövedelemtermelő képességének vizsgálata. A kutatás primer adatgyűjtés segítségével valósult meg, egy magyarországi vállalatcsoport 14 telepének 2025-2026-os, üzemi paneladatai alapján. Az adatok feldolgozását leíró statisztikai módszerekkel végeztük. Kereszttáblaelemzés alkalmazásával bemutatjuk a fajlagos takarmányfelhasználás (FCR) és a takarmányár változásának jövedelmezőségre gyakorolt együttes hatását. A vizsgálat kijelöli azokat a kritikus hatékonysági küszöbértékeket, amelyek a jelenlegi piaci viszonyok mellett is biztosítják a rentábilis termelést.

Eredményeink rámutatnak, hogy az ingadozó inputárak mellett a telepek jövedelmezősége elsősorban a naturális mutatókban rejlő potenciál maximális kihasználásával növelhető. E tekintetben a fajlagos takarmányfelhasználás (FCR), az elhullási arány, valamint a brojler index optimalizálása kiemelt jelentőséggel bír. Megállapítható, hogy a jövőbeni fejlesztéseknek a hatékonyság további növelésére kell irányuljanak, mivel ezáltal érhető el az önköltség csökkentése és adott piaci környezetben a jövedelmező termelés.

VERŐ BARBARA

Anomáliák a KKV szektorban - vezetői elvárások, HR megoldások

A KKV szektor napjainkban egyre súlyosabb kihívásokkal küzd. A 90-es években vállalkozást indító vezetők legnagyobb problémája a megfelelő utód megtalálása, azonban az átörökíthetőséget jónéhány tényező nehezíti. Ezek között fellelhető a nem tudatos szervezetfejlesztés, a menedzsment lojalitásának előtérbe kerülése a szakértelem rovására, továbbá a nemzetközi terjeszkedéshez szükséges kompetenciák hiánya. Emellett a HR szerepe továbbra is az adminisztratív, munkaügyi háttér biztosítása. Előadásomban arra kérdésre keresem a választ, hogy milyen tényezők befolyásolják a professzionális HR osztály létrejöttét, illetve, hogy minden esetben szükség van-e erre a funkcióra. Fenntartható-e a válllalatok növekedésre a korábbi HR gyakorlatok folytatásával.

YIN YUCUI

Foreign Direct Investment and Host-Country Labour Markets: Mapping Research on Investment Determinants and Labour-Market Consequences

The link between foreign direct investment (FDI) and host-country labour markets is bidirectional. Labour costs, skill endowments and labour-market institutions shape where and how foreign firms invest; in turn, foreign affiliates affect local employment, wages, productivity and labour relations post-entry. While these two strands are frequently studied in isolation, few works explore their overlapping themes and intellectual roots. This paper draws on a filtered dataset of 2,516 records from Scopus and Web of Science. It maps the research landscape using author-keyword co-occurrence, bibliographic coupling and document classification based on research directions.

YUSUF ENRIL FATHURROHMAN

Halal Food Consumers through a Marketing Lens: A Bibliometric Mapping of Research Trajectories and Themes in Scopus, 2016–2025

Growing demand for halal food has drawn marketing scholars toward the behaviour of its consumers, yet how this body of work is organised and how it has developed over time remains unclear. This paper offers a bibliometric overview of halal food consumer behaviour research situated within marketing. Following PRISMA 2020, 68 Scopus-indexed documents published between 2016 and 2025 were examined through historiographic direct-citation mapping, absolute and year-normalised citation indicators, keyword co-occurrence networks, trend topics and thematic evolution. Publication activity accelerated after 2019 and peaked in 2023–2025. Five citation trajectories emerged, covering religiosity and product attributes, decision-making and brand perception, Islamic marketing and trust, behavioural determinants of purchase intention, and halal labelling and brand equity. Studies on religiosity and trust remain the principal citation anchors, whereas newer work that applies these concerns to perceived risk, online food services and ethical consumption attracts above-average attention for its age. Keyword co-occurrence revealed three clusters linked by consumer behaviour as the central concept. Over time, a general consumer behaviour theme branched into narrower product-, market- and marketing-related themes, a result that holds under alternative period splits. The findings call for stronger theoretical integration and for longitudinal, comparative and behaviour-based research designs.

ZHA LEI

Hidden Production Roles and Carbon–Value Asymmetry within the European Union

National net embodied balances can conceal a member state's role within the European Union (EU). Using EXIOBASE 3.10.2, we separate intra- and extra-EU balances for the EU27 over 2014–2020 across six indicators: value added, fossil-resource extraction, renewable-electricity generation, blue and green water consumption, and fossil CO2.

We combine consensus profiling with bilateral and sectoral analysis of carbon–value distributions. With direct sea-transport emissions excluded, total and intra-EU balances have opposing signs in 19.0% of carbon country-years and 20.6% of fossil-resource country-years under a materiality threshold of 0.25 annual cross-country standard deviations of intra-EU per-capita balances.

The profiles reveal contrasting carbon, water and renewable-generation roles: in every year, Sweden, Austria and Denmark are net exporters of embodied renewable generation to other members and net importers of embodied carbon from them. A seven-country producer periphery in Central and Eastern Europe accounts for 28.3–31.9% of EU27 gross carbon outflows serving other members' final demand and 12.5–14.3% of the corresponding generated value added.

Power and heat is the largest emitting source, contributing about half of the group's carbon outflows. Poland-to-Germany has the largest period-average bilateral net carbon outflow in EXIOBASE and increases between 2014 and 2020. The group-level carbon–value asymmetry remains present across shipping treatments and alternative group definitions, and is observed in GLORIA 060 over 2014–2020 and in GLORIA-only estimates for 2021–2023.

These findings connect internal supply-chain roles to carbon and generated value, providing a basis for assessing the cross-border reach of production-side decarbonisation.